

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**

**YASAMA DÖNEMİ**  
24

**YASAMA YILI**  
3

**KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU**  
**TUTANAK DERGİSİ**

*12 Mart 2013 Salı*

**KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU**  
**GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

**12 Mart 2013 Salı**

---0---

**K O N U**

|                                                               | <u><b>Sayfa</b></u> |
|---------------------------------------------------------------|---------------------|
| <b>Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme hakkında (Devam)</b> | <b>1:39</b>         |

**İ Ç İ N D E K İ L E R**

|                                                                               | <u><b>Sayfa</b></u>         |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| <b>BİRİNCİ OTURUM</b>                                                         | <b>1:39</b>                 |
| Aydan KUMRAL (İzmir Büyükşehir Belediyesi<br>Kadın Çalışmaları Şube Müdürü)   | 1:5, 6:9                    |
| Ayşegül TÜRK (İzmir Büyükşehir Belediyesi<br>Strateji Geliştirme Şube Müdürü) | 5:7, 18:19, 21, 32          |
| Mustafa ŞAHİN (TBMM Uzmanı)                                                   | 6:9, 19:20, 24:25,<br>37:38 |
| Prof. Dr. Nurhan YENTÜRK (Bilgi Üniversitesi)                                 | 9:18,19, 21:22              |
| Pınar ÖZEL (Kalkınma Bakanlığı Temsilcisi)                                    | 15:16, 17, 35:36            |
| Nurgül AKSOY (Aile ve Sosyal Politikalar<br>Uzmanı)                           | 19, 36:37                   |
| Taşkın BABAOĞLAN (Kalkınma Bakanlığı<br>Temsilcisi)                           | 20:21, 25:26                |
| Ferrah ŞARMAN (İstanbul Büyükşehir Belediyesi                                 | 22:24                       |

|                                              |                  |
|----------------------------------------------|------------------|
| İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanı)    |                  |
| Nazlı ERGÜL (Ankara Büyükşehir Belediyesi    | 26:28, 38:39     |
| 1.Hukuk Müşaviri)                            |                  |
| Mustafa MURAT (Ankara Büyükşehir Belediyesi  | 28:30            |
| Stratejik Planlama ve İzleme Kurulu Başkanı) |                  |
| Mustafa VURAL                                | 30:33, 36:37, 39 |
| Selma OKUROĞLU (Kültür ve Sosyal İşler Daire | 33:36            |
| Başkanı)                                     |                  |

**Açılma Saati: 15.15**

**Kapanma Saati: 17.33**

12 Mart 2013 Salı  
BİRİNCİ OTURUM  
Açılma Saati: 15.15  
BAŞKAN: Nurdan ŞANLI (Ankara)

0

BAŞKAN – Toplantıya başlıyoruz, hangi konuda çalışacağımız zaten bilginiz dâhilinde.

Daha önce belediyelerden arkadaşlarımızı çağırdık ama o anlatmış oldukları konular bizim çalıştığımız alandan biraz daha farklı alanlardı. Dolayısıyla, bugün, toplumsal cinsiyete dayalı bütçelemeye ilgili arkadaşlarımız bilgi verecekler.

Öncelikle, ben, burada sıralama var elimde, ona göre söz vereceğim. Önce, Ankara Büyükşehir Belediyesinden gelen arkadaşlarımız var, hoş geldiniz tekrar. Ankara nasıl olsa burada, arkadaşlara önceliği verelim çünkü uçağa yetişmek istiyorlar.

Siz de Ayşegül Hanım ve Aydan Hanım, sizler geldiniz.

Buyurun Aydan Hanım, o zaman sizinle başlayalım.

Arkadaşlar, listede farklı bir yere yazıldığı için atladım sanıyorum, bir de Bilgi Üniversitesinden Profesör Doktor Nurhan Yentürk Hanımefendi Hocamız aramızdalar, kendilerine de ayrıca teşekkür ediyorum, sağ olun, hoş geldiniz.

İzmir’deki arkadaşlarımızdan sonra size verelim sözü, o sıralamayı, o şekilde yapalım, tamam.

Buyurun.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL – Herkese merhaba, Ayşegül Hanımla birlikte geldik, Strateji Geliştirme Şube Müdürümüz.

Ben, açıkçası, önce bir açıklama yapmak istiyorum. Yazınız dün elime ulaştı, mevcut hazırlığımızla geldik, umarım yeterli oluruz bugünkü beklentilerinize.

İzmir Büyükşehir Belediyesi kadına ilişkin yapılan bütün çalışmaları bir şube müdürlüğü adı altında topladı, geçtiğimiz 2012 Haziran ayından itibaren. Sosyal Projeler Dairesi Başkanlığı bünyesinde, Sosyal İşler Müdürlüğü altında yürütülen kadına ilişkin ve proje kapsamında yürütülen çalışmalarımız vardı. Bütün bunları toparlayarak şube müdürlüğümüzü oluşturduk. Şube müdürlüğümüze şeflik olarak 3 birim bağlı. Bunlardan bir tanesi Kadın Sığınma Evi, Kadın Danışma Merkezi ve Kadın-Erkek Eşitlik Birimi.

2006 yılındaki Birleşmiş Milletler ve İçişleri Bakanlığı ortaklığında imzalanan Kadınların ve Kız Çocukların İnsan Haklarının Geliştirilmesi ve Korunması Programı'na ortak olduk. Bu proje kapsamında Yerel Eşitlik Eylem Planı'nı valilikle birlikte geliştirdik, 2008'de İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisinde bu planı onaylayarak hayata geçirdik ve İzmir'de yaşayan kadın hemşehrilerimizin belediye hizmetlerinden eşit hatta pozitif ayrımcılık gözetilerek faydalanmalarını hedefledik.

2008'de Meclis bünyesinde Kadın-Erkek Eşitliği İhtisas Komisyonu kurulmuş idi, çalışmalarına devam ediyor. Biz de 2012 Mayıs ayında müdürlüğümüz bünyesinde kadın-erkek birimini kurduk. Birimimizde bir avukat birim sorumlusu olarak görev yapıyor. Sosyolog, psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve bir de eğitim sorumlusu arkadaşımız görev yapıyor.

Eşitlik birimimiz şu anda Bornova ilçesini pilot bölge seçti. Bornova'da yine ilçe kapsamında 4 ayrı birbirinden farklı gelişmişlik düzeyi belirlenen mahallelerde, Mahalle Yönetişim Programı'nı uyguluyoruz. Bu mahallelerde büyükşehir belediyemize ait kültür veya spor müdürlüklerinin mekânlarında, -tabii muhtarlarla önceden iletişime geçip düzenlemesini yaptığımız- mahalledeki kadınlarımıza on altı haftadan oluşan (KİHEP) Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı ve 13 haftadan oluşan (KSEP) Kadın Sağlığı Eğitim Programı'nı uyguluyoruz, program sonunda sertifikalarını vermek üzere. Şu anda bu eğitimler, bir tanesi KSEP tamamlandı, KİHEP'e başlamakta - biraz toparlanma anlamında ve o sınıfı oluşturmak için işte en az 20 kişilik gibi birtakım kriterleri olduğu için- gecikmiştik, o devam ediyor, ilk 16 hafta tamamlanmadı.

Mahalle Yönetişim Programı'ndaki kadınlarımıza bu iki modül eğitimlerin dışında, yerel hizmet olarak belediyeden ne beklediklerini, beklentilerini ve mevcut hizmetlerde geliştirilmesini istediklerini, bekledikleri konularla ilgili anket çalışması yapıyoruz. Bunları şu anda raporlama aşamasındayız, dediğim gibi birimimiz henüz çok yeni.

Bunun dışında, Sosyal Projeler Müdürlüğü bir başka müdürlük altında proje olarak sürdürülen "Önder Aile" ve "Kardeş Aile", "Abla-Ağabey-Kardeş Projesi" adında sosyal projelerimiz var. Aslında, keşke o müdürümüz de burada olsaydı ama kısa bildiğim kadarıyla bilgi vereceğim. "Önder Aileler Projesi" de aslında bir kadın projesidir. Mahalle Yönetişim Programı'nın başlangıcıdır aslında, ruhunu oluşturmuştur. Mahallelerde kadınlarla iletişime geçerek, kendi ailelerinde öncelikle aile içi şiddet, ebeveyn olmanın zorlukları, ergenle mücadele, madde bağımlılığıyla ilgili mücadele konularında mahallelerde çok küçük gruplara, onların uygun olduğu, onların uygun gördüğü yerlerde, küçük küçük gruplara bir bilgilendirme seminerleri veriyoruz.

Kardeş Aile Projemiz, gerçi o süreli bir projeydi, hedefini buldu, tamamladı ama geri dönüşleri çok güzel. Şöyle, kentli aile ile kente göç olarak gelmiş ailelerin, bire bir ailelerin birbirleriyle buluşturularak eşleştirilmesidir, bu projedeki ana fikir. 2 aile arasında maddi yardımlaşmaya bağlı olmayan, sadece sosyal anlamda dayanışmayı hedefleyen yakınlaşmaları biz kuruyoruz, sağlıyoruz.

Şöyle ki kentli aile, göçle gelmiş olan aileden büyükşehirde yaşamının ve kadınların iş hayatında yer almalarından kaynaklı unutulmaya yüz tutmuş geleneksel roller, geleneklerimiz, işte en basitinden bir mantı açmak, el örgüsü, el işi gibi işleri, göç ailelerinin kadınları kentli ailenin kadınlarına aktarıırken; kentli ailenin kadınları da göçle gelmiş kadınlarımıza büyük şehirde yaşamakla ilgili mihmandarlık ediyorlar.

Bu projede çok güzel bir şey gelişti, iki tarafın da kadınları birlikte bir ortak bir kültürel etkinlik yapmak istediklerinden yola çıktılar sonra bir araya gelip bir koro oluşturdular. Kardeş Aile Korosu, şimdi, İzmir’de davet alarak böyle etkinliklere falan katılan gitgide profesyonelleşmiş bir koro oldu, bizim için çok böyle gurur verici.

Abla-Ağabey-Kardeş Projesi de her ne kadar bir gençlik ve gönüllülük projesi olarak yola çıktıysa da hizmet verdiği alana baktığınızda yani gönüllü üniversiteli abla ve ağabeyler rol model olarak kentin varoşlarında yaşayan, sosyoekonomik açıdan zayıf kalmış ilköğretim çağındaki kardeşlere etüt çalışmaları yaptırıyorlar. Bu, aslında, baktığınızda gene evde anne rolünde olan kadına çok büyük fayda sağlıyor ve son derece memnunar. Babalardan ziyade, o projeye ilgili sürdürülmesi ve kendi evlerine bir abla ya da ağabey göndermemiz için kadınlardan istek alıyoruz.

Kent Konseyinden de biraz bahsetmek istiyorum. İzmir Kent Konseyi bünyesinde 4 medlis vardır, bunlardan bir tanesi de Kadın Medlisidir. Kadın Medlisi bünyesinde de kentteki sivil dinamikler buradaki temsilcilikleriyle kadına ilişkin İzmir Büyükşehir Belediyesi bünyesinde gerçekleştirilmesini istedikleri çalışmalar, uygulamalarla ilgili kendi bünyelerinde, kadın Medlisi bünyesinde, yürütme kurulunda aldıkları kararlar, Kent Konseyi Üst Kurulunda da karara bağlanır ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi yapılanmasını da şube müdürlüğü olarak norm kadro ilkelerine göre oluşturmuştur. Buradaki amaç; Kent Konseyinde alınan kararların uygulanmasında harcanacak olan bütçeyi, yine ilgili yasalar, mevzuat çerçevesinde harcanmasını sağlamak ve denetlemektir.

Kadın Medlisiyle ilgili çok daha bir şey söyleyemeyeceğim, görevli olarak orada bulunmadığım için. Bu Kadın Medlisinin bünyesinde de çalışma grupları oluşturuldu: Sağlık ve Çevre Çalışma Grubu, Doğal Afetlerde Kadınlar Çalışma Grubu, Girişimcilik ve İstihdam Çalışma Grubu, Kadın ve Siyaset Çalışma Grubu, Kültür ve Sanat Çalışma Grubu, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışma Grubu, Anne ve Anne Adayları Farkındalık Çalışma Grubu, Kent konseyi bünyesinde Kadın Medlisi altında kurulan altı çalışma grupları olarak.

Kadın Çalışmaları Şube Müdürlüğü bünyesinde Kadın Danışma Merkezine başvuran kadınlarımız, şiddetin herhangi bir türüne maruz kalmış veya şiddetle ilgisi yok ama psikolojik veya hukuki danışmanlık almaya ihtiyacı var ve ekonomik olarak gücü yok ya da nereye başvuracağını bilemiyor. Biz, ücretsiz olarak burada psikolojik ve hukuki danışmanlık hizmetlerini sunuyoruz. Anneleri bu hizmetleri alırken de çocuklarına ilgilenmek ve eğitim vermek üzere bir çocuk gelişimci ve bir etüt

öğretmenimiz var. Kadınlarımız eğer ihtiyaç duyuyorlarsa barınma hizmetine, kadın danışma merkezinden kadın sığınma evimize yönlendirilerek burada gerekli sosyal yönlendirmeleri yapılıyor.

Bir 8 Mart atlattık. Çok yeni olduğu için anlatmak istiyorum. Bu yıl 4'üncüsünü gerçekleştirdik. 4'üncü Kadın Festivalini. Biz dört yıldır kadınlar gününü bir güne sığdırmadan, bir haftaya yayılmış biçimde bir festival havasında geçiriyoruz. Festival bünyesinde Büyükşehir Belediyesi İzmir Fuarındaki fuar alanlarında 5 bin metrekarelik bir alanda İzmir'de kadına ilişkin faaliyet gösteren dernek, vakıf ve kooperatiflere burada ücretsiz olarak stantlar sağlıyoruz. Köylerden, beldeleden ev kadınları buralarda evde ürettikleri el emeklerini satarak kendi bütçelerine ufak katkıda bulunuyorlar.

Başka, burada soruyla, aslında belki yönlendirsek daha sağlıklı olabilir diye düşünüyorum. Soru cevap da alırsak..

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Yalnız şimdi, tabii, belediyelerin bu söylediğiniz anlamda hepsinin pek çok çalışması var. Biraz önce, yanlış mı anladım "Kadın meclisinde yapılan harcamalar, yani kadınlarla ilgili yapılan harcamalar denetleniyor." dediniz.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Kent konseyi...

BAŞKAN - Dolayısıyla, sizin belediyede kadınlarla ilgili ya da kadınlarla ilgili yapılacak projelerde ya da belediyenin yapmış olduğu herhangi bir bina olabilir, spor merkezi olabilir, olabilir, olabilir, bunları yaparken kadınların da oradan yararlanacağını düşünerek bu anlamda bir bütçe ayrılıyor mu? Esas önemli olan bu. Şimdi, burada "Kadınlar, kadın meclisi denetliyor." derken yani kadınlarla ilgili ayrı bir bütçeleme var da onu mu denetliyorlar, onu bir anlatabilir miyiz?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Tabii. Şimdi kent konseyi bünyesindeki kadın meclisi, belediyenin kadına ilişkin çalışmalarında söz sahibi olabilmek ve katkıda bulunabilmek amaçlı olarak çalışma gruplarında birtakım projeler ve öneriler geliştirip bunu belediyeye sunuyorlar ve belediye meclisine havale edilmesi sağlanıyor. Belediye meclisinde de ilgili meclis ihtisas komisyonuna havale edilerek görüşülüyor. Birim olarak bize geldiğimizde, yani resmî kısmına geldiğimizde, biz şimdi bir veri tabanı oluşturma çalışması yapıyoruz. Sadece kendi büyükşehir belediyesi bünyesinde değil İzmir'de faaliyet gösteren diğer kamu kurumlarına da bütün ilçe belediyelere -hatta şu anda geri dönüşleri yeni gelmeye başladılar- bazı sorular yönelttik. Örneğin, kendi park ve bahçelerle ilgili olan birimimize İzmir'deki park ve bahçelerin kaçında kadınların kullanıma uygun bebek alt değiştirme ünitesi olup olmadığını, kaçında akşamları veya hafta sonları تنها olduğu zamanlarda kadının ne kadar güvenli olabileceğine ilişkin "Var mı, yok mu; yok ise düşünülüyor mu?" gibi bir takım sorular yönelttik, işte, Fen İşlerine ve İmar İşleri Daire

Başkanlığına... Gerçi, ilçe belediyelere daha çok çünkü oturma ruhsatlarını, yapı kullanma ruhsatlarını ilçe belediyeler verdikleri için binaların kullanımında ve yapımında işte yeni kadının orada yaşamasını kolaylaştırıcı teknik kriterlere dikkat edilip edilmediğini ve buna ilişkin bir iyileştirme... Yani şu an edilmediğini biliyoruz zaten de biz, alacağımız cevaba göre, şimdi o cevaplar sonrasında birtakım yönlendirmeler yapmak üzere şu anda çalışıyoruz.

BAŞKAN - Peki, çok teşekkür ediyorum.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sizin söyleyeceğiniz herhangi bir şey var mı ilaveten?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Şimdi, arkadaşımın anlattığı tüm çalışmaları... Öncelikle stratejik planla başlıyoruz zaten. Stratejik plan çalışmalarını yaparken sivil toplum örgütleriyle, kamu kurumlarıyla yaptığımız çalışmalar, anketler doğrultusunda ihtiyaç tespiti yapılarak belirlenen çalışmalar bunlar. O nedenle de planda yer aldığı için yönetimden ve medisten geçtiğinden dolayı yapılmasında bir sakınca görülmeyen çalışmalar. Daha sonra da plana uyumlu performans programları yıllık olarak hazırlanıyor, toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme dediğimiz için o nedenle Stratejik plan ve performans programına girmek istedim ben, gerçi bunu tabii ki birimler yapıyor, biz birimlerle ortaklaşa çalışıp yönlendirmelerde bulunuyoruz. Esas yapan, kurumun alt birimleridir. Çalışmaya hâkim olan, arkadaşımın da sunduğu gibi projelere vâkıf olan şube müdürlüklerimizdir. Biz onlarınkini derleyip toparlayıp programa uygun hâle getiriyoruz. Programda bu projelerin daha net anlaşılması için birimlerden performans kriterlerinin iyi belirlenmesi konusunda yönlendirmeye çalışıyoruz. Belirlenen performans kriterlerine uygun hedefler ona göre de kaynak ihtiyaçlarını oluşturmalarını sağlamaya çalışıyoruz. Tabii ki projeler genelde bir bütün.

BAŞKAN - Kaynak ayrılırken ya da bütçe yapılırken, kadınlar göz önüne alınarak mı yapılıyor? Ya da yapıldı mı bugüne kadar ya da yapılmaya mı çalışılıyor?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Tabii ki yapılıyor yani bizde, en azından ben mesela örnek vermeye çalışayım performans kriterlerimizden bir iki tanesini. Bu, "sağlıklı anne, kadın eğitimi için verilecek kişi sayısı" diye bir performans kriteri belirlemiş birim bir projede. Hedef koymuş, kaç kişiye eğitim vereceğini, anne eğitimi vereceğini, ona göre de kaynak ihtiyacını ayırmış. O şekilde projelerin altında yer alıyor. Mesela kurs merkezlerimiz var bizim, bu kurs merkezlerinde beyler de eğitim alıyor, çocuklar da eğitim alıyor, kadınlar da eğitim alıyor. ama biz bunları, kadını ve erkeği, çocuğa verilen o merkezdeki eğitimleri performans kriterleriyle ayırırsak kadına yapılan çalışmayı daha net ortaya çıkartabiliriz, buna göre de kaynak ihtiyacını belirleyebiliriz. Sadece bu bakımdan değinmek istedim.

BAŞKAN - Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Rica ediyorum.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, paylaşmak istediğiniz...

Buyurun.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım. Sunum için de çok teşekkür ederim gerçekten, kutlamak gerekir. Önemli adımlar atıldığı görülmekte.

Ben, bir soru sormak istiyorum. Yerel eşitlik eylem planından bahsettiniz. Bu yerel eşitlik eylem planıyla stratejik plan arasında entegrasyon sağlandı mı veya nasıl bir şey? Yerel eşitlik eylem planının içeriğini bilmiyorum doğrusu...

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Ben de hatırlamaya çalışayım. Plan zamanında sağlamaya çalıştık.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Dikkate alındı mı?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Tabii ki. Kadınlarla ilgili projeleri o nedenle koyduk. Aile danışma eğitim merkezini, işte, kurs merkezlerini. Takdir edersiniz ki, 2009 yılında yapıldı bu çalışmalar, yerel eşitlik eylem planını o zaman ilgili birimle birlikte yapmıştık, tabii ki. Aynı zamanda, kentsel eylem planları, kalkınma planları, orada yer alan bütün şeyleri stratejik planla uyumlaştırmak durumundayız.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Ben de bir katkıda bulunayım.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Buyurun.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Yerel eşitlik eylem planında valilik İzmir’deki kamu kurumlarına kendi görev ve yetki alanları çerçevesinde birtakım görevler belirlemişti. Biz 2013 bütçesini hazırlarken veya işte 2012 yani her içinde bulunduğumuz bir sonraki yılı hazırlarken yerel eylem eşitlik planında İzmir Büyükşehir Belediyesine verilmiş olan görevlerdeki faaliyetleri gerçekleştirmek için kalem kalem -biliyorsunuz hani bütçe kalemleri olarak- ayırıp oradaki bütçe teklif dosyamızı da tabii ki kendi Mali Hizmetler Daire Başkanlığımıza sunuyoruz teklif bütçe dosyamızı da. Dolayısıyla, Mali Hizmetler Daire Başkanlığı bünyesinde Bütçe Müdürlüğü ve Strateji Geliştirme Müdürlüğü bizim sunduğumuz teklif bütçe içerisinde yer vermiş oluyorlar. Hatta örnek getirdim, daha sonra arzu ederseniz buradan alabilirsiniz.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sağ olun.

Müsadenizle Sayın Başkanım, birkaç hususu daha paylaşmak isterim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Yani bu bizim toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe yaklaşımı çerçevesinde kuşkusuz stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu son derece önem taşıyan belgelerimiz. Bununla birlikte, kurumsal bir yapılanma çerçevesinde sizin işaret ettiğiniz eşitlik

biriminin kurulması, o konuda bir ihtisaslaşma sağlanması ve o ihtisaslaşmanın stratejiyle birlikte tüm hizmet birimleriyle iş birliği içinde koordineli bir çalışmayı hayata geçirmesi önemli.

Şimdi, birkaç yeni, yeni değil de... Bu öncelikler arasında söz gelimi, belediye personel yapısının daha eşitlikçi bir kompozisyona evrilmesi, karar alma süreçlerinde yani birimlerin yöneticilerinin daha... Kadınların daha fazla temsiliyetinin sağlanması gibi noktalarda bir açılım var mı, bir öncelik var mı?

Bir diğer husus da, ne kadar kamu ihale sistemi, Kamu İhale Kanunu elverir bilmiyorum ama daha, girişimci kadınların belediye alımlarında yani mal ve hizmet alımlarında veya yapım işlerinde girişimci kadınlara yönelik bir duyarlılık veya bir öncelik veya bir pozitif tercih var mı veya gözlemliyor musunuz, ya da önümüzdeki dönem bu tarz şeyler mümkün olacak mı?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ AYDAN KUMRAL - Şimdi, eşitlik birimi olarak kurulduğunda belki de yaptığımız ilk yazışmalardan bir tanesiydi, kendi İnsan Kaynakları Daire Başkanlığımızdan belediyenin çalışan profilinde kadın ve erkek sayıları. Daha sonra da yönetici kademesindeki kadın ve erkek sayıları ile bunların karşılaştırmaları, oranları gibi bilgileri topladık. Genel çalışan sayısı olarak erkek sayısı fazla, kadın sayısı az ancak buna karşılık yönetim kademelerinde kadın sayısı erkek sayısından fazla, üst düzeyde özellikle. Bu bilgilere sahibiz.

Diğer bir soru da kadın girişimcilerin desteklenmesi anlamında sizin de sorunuzun içinde belirttiğiniz gibi İhale Yasası'ndan dolayı buna şu an için bir... Uygulayamayacağımızı düşünüyorum çünkü bir kere rekabetin engellenmesi kriteri önümüze çıkacaktır öncelikle ve Kamu İhale Yasası'ndaki yani çatıda yapılacak bir düzenlemeyle ancak bunun mümkün olabileceğini düşünüyorum.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ AYŞEGÜL TÜRK – Girişimci kadınların ihaleye katılması gerekir.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN - Önerir misiniz? Literatürde bu varda, yani kadın küçük girişimcileri veya bünyesinde kadın-erkek eşitlikçi kompozisyona sahip şirketlerin yani bu kamu ihalelerinde bir tercih sebebi veya... Onlar, biliyorsunuz puan puan, onların puanları arasından bir ölçüt olarak yer alması noktasında... Bu bütçeler malumlarınız bir yeniden bölüşüm sürecidir yani temel bölüşüm ilişkileri içinde açığa çıkan gelir dağılımını bütçeler aracılığıyla biz yeniden dağıtınız aslında. Hizmet var...

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ AYDAN KUMRAL - Ama ne yazık ki kadınlar yoksuldu, biliyorsunuz.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Tabii. Hizmet harcama yönü bir açıdan bir de gelir dağılımı boyutu var. Önerir misiniz? Yani kamu ihale mevzuatında bu tarz, sosyal diyebileceğimiz ölçütlerle duyarlılık...

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Kesinlikle evet. Yani öncelikle kendim de bir kadın olarak ve bu çalışmaların da içinde olan biri olarak, evet, kesinlikle.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Şimdi, şu noktadan bunu paylaşmak istedim. Şimdi, Kamu İhale Kanunu'muz (4734) kuşkusuz, piyasada görece daha ihtisaslaşmış, daha güçlü ekonomik aktörlerin daha fazla kamu ihalelerinde söz sahibi veya alımı... Bu da tarihsel olarak kadınların piyasada üretim ve süreçlerinde...

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL - Sektör hâline gelemedikleri için...

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Daha yeni girişimci şeyi yaparken, bir de o Kamu İhale Kanunu'nun katı şeyiyle karşılaşınca aslında dezavantajlı bir başlangıç... Son dönemde girişimciye yönelik desteklerle birlikte bence bu kamu ihale mevzuatının da bir gözden geçirilmesine ihtiyacımız var.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYDAN KUMRAL – Teşekkür ediyorum. Kesinlikle katılıyorum ve bir nokta daha belirtmek istiyorum, izninizle Kamu İhale Yasası'yla ilgili.

Şimdi, bir başka boyutu da, yine bütçeleme kısmına gelecek olursak, ben Kadın Çalışmaları Şube Müdürlüğü olarak işte, bütçe teklif dosyayı hazırlıyorum, kadına ilişkin çalışmalar yapmak üzere bütün ihtiyaç ve harcama kalemlerim ama performans kriterlerini de tutturmam gerekiyor bir taraftan. Şimdi, yeni bir yıldayız ve bu yılın bütçesini üçüncü aydır kullanmaya başladık, hemen şu anda benim kendi içinde bulunduğum sıkıntı ama bir sürü diğer şube müdürlüklerinin de bana göre.

İhale Yasası'nın bir sıkıntısı da, biz bu gerçekleştirme görevlileri olarak, ben sıradan bir (a) kaleminde kadın sığınma eviyle ilgili bir projeme, atıyorum, 1 lira koyuyorum ama ben bunu gerçekleştirmek için -Kamu İhale Yasası'na tabii ki tabiyiz- şöyle bir şey var: Ben onu koyarken, o bütçeyi, o parayı, o kalemi, miktarı; ortalama, piyasaya bakarak, yaklaşık bir şey koyuyorsunuz ama Kamu İhale Yasası'nın uygulamasında ne yazık ki "yaklaşık maliyet" denen bir kavram var ve o mal veya hizmeti satın alma aşamasında yaklaşık maliyetlerin işte, az önce dediğiniz devlerin buna girmesinden dolayı yüksek çıkıyor, aslında biz biliyoruz onu, 1 liradır o ama o süreçte, satın alma sürecinde o, 3 liraya, 5 liraya çıkıyor. Ben yedek ödenekten para aktarmak durumunda kalıyorum sonuçlandırmak için. Bir, performansımı tutturamıyorum. Sonra, sonuçlanıyor ve hakikaten o 1 liraya bitiyor bittikten sonra, işte, ben de yedek ödenekten fazladan 3 lira, 4 lira, sonra yılın başında aktarma yapmak durumunda kalıyorum. O yüzden, 4734'te özellikle bir iyileştirme, genel olarak bir düzenleme öneriyorum. Hazır buraya gelmişken, Ankara'da söyleyeyim dedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bizimle sürekli çalışan uzman arkadaşlarımız var burada, 4 tane arkadaşımız var. O arkadaşlarımız sizlere soru sorarken daha detayları nelerdir, öğrenmek adına soruyorlar çünkü kendileri başından bu yana bizimle beraberler ve bu konuda bilgi ve birikimi olan arkadaşlarımız. Tamamen o anlamda, detayları ortaya çıkarmak anlamında soru soruyorlar kendileri.

Evet, tamam mıyız, bitirdik mi?

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sağ olun efendim.

BAŞKAN - Peki.

Sizlerin de bitti mi sunumunuz?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KADIN ÇALIŞMALARI ŞUBE MÜDÜRÜ AYDAN KUMRAL - Bitti, teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyoruz size.

Yine, zamanının azlığı nedeniyle değerli hocamız Nurhan Yentürk Hanımefendiye söz veriyoruz.

Buyurun Hocam. Ayrıca da bu getirmiş olduğunuz kitaplar ve dokümanlarla ilgili de size teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Şimdi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Ekonomi bölümünde çalışıyorum, iktisatçıyım. Burada hem iktisatçı kimliğimle konuşuyorum ama yaptığımız çalışmalar sivil toplum kuruluşlarının üyesi olduğu bir platformla da birlikte sürdürüyoruz. Ben de bu platformun sözcülerinden biriyim, dolayısıyla, birkaç kelime de esas olarak böyle bir amaca yönelik olduğu için bu çalışmalar yani akademik olmaktan çok, sivil toplum kuruluşlarının kamu harcamalarını izleyebilmelerine yönelik olduğu için yaptığımız çalışmalar, oradan başlamak istiyorum.

Platform şu an 57 sivil toplum kuruluşunun üye olduğu bir platform ve kamu harcamalarını izliyor. Şimdiye kadar burada ekranda da görmüş olduğunuz çeşitli kılavuzlar yaparak bu kılavuzlar çerçevesinde kamu harcamalarını izlemeye gayret ettik. Bunların içerisinde temel kamu harcamaları, okuma yazma eğitimlerine yönelik kılavuzlar olduğu gibi, çeşitli alanlarda yapılan harcamalar var. Bunların başında sosyal koruma harcamaları geliyor, daha sonra, çocuğa yönelik, gençliğe yönelik, engelliye yönelik harcamalar geliyor ki bunlar sosyal alanlar. Buna da adalet ve askeriye ve iç güvenlik alanında yapılan harcamaları ekledik ve bu konuda üç yıldır milletvekillerine mektup yolluyoruz. Bu kılavuzların gösterdiği veriler ve yöntemler ışığında 57 sivil toplum kuruluşu bir araya gelip hem ilgili alandaki izlemeleri yapmayı öğrenmeye gayret ediyoruz hem de bu yaptığımız rakamlara dayalı izlemelerin üzerinden önerilerde bulunup bunu milletvekilleriyle paylaşmaya gayret ediyoruz. Aslında ilk ortaya çıkışında milletvekilleriyle paylaşmak gibi bir hedefimiz yoktu. Sivil toplum kuruluşları, biraz önce sözünü ettiğim alanlarda çalışan yani engelli alanında çalışan -hepinizin bildiği- gençlik alanında çalışan, çocuk alanında çalışan, sosyal koruma alanında çalışan, barış alanında çalışan, adalet alanında

alışan sivil toplum kuruluşları birimize, üniversiteye “Kamu bu konuda ne tür harcamalar yapıyor, bunu izlemek istiyoruz, bilmek istiyoruz.” diye başvurmuşlardı. Bu başvurular esas olarak da... Bu biliyorsunuz son yıllarda globalleşmeyle beraber sivil toplum kuruluşları da uluslararası çok çalışmalar yapmaya başladı, Türkiye’dekiler. Gittikleri ülkelerde yaptıkları görüşmelerde işte, çeşitli ülkelerin o alanda kamunun yaptığı harcamaların hem genel olarak paylaşıldığını hem de sivil toplum kuruluşları açısından bilinir olduğunu görüp “Biz de bunları bilelim, hem işlerimiz açısından, yaptığımız çalışmalar açısından hem de yurt dışıyla olan ilişkilerimiz açısından önemli.” diye bize danışmaya başlamışlardı. Biz de bir akademisyen grupla bir çalışma yaptık fakat ortaya çıkan sonuçların milletvekilleri tarafından da bilinmediğini bu süreç içerisinde biz de öğrenmiş olduk bürokratlarla yaptığımız çalışmalarla, uzmanlarla yaptığımız başvurularla çünkü Türkiye’de -siz benden daha iyi biliyorsunuz burada çalışan uzmanlar ve milletvekilleri olarak- Mediste bütçe görüşülürken idareler temelinde görüşülüyor yani bakanlık bakanlık geçiyor hâlbuki biraz önce sözünü ettiğim ki kadın bunların en başında geliyor, çocuk, engelli, gençlik birçok bakanlığın altında harcama yapılan, hatta kadın belki tüm bakanlıklarda harcama yapılan ve bunları yatay kesen dolayısıyla, idare bazında yapılan bir görüşme değil alan ya da tema bazında görüşüldüğünde ortaya çıkabilecek şeyler ki, böyle yapılmadığı için Türkiye’de bütçe görüşmeleri –başka ülkelerde var mı çok emin değilim- bu konuyu milletvekili de bilmiyor. Ben eminim, her milletvekiline sorsak çocuğa yönelik çok harcama yapılmasını gönülden istiyordur ve belki de çok harcama yapıldığını düşünüyordur ama alt alta koymaya gayret ettiğimizde ortaya çıkan şey çok da onu göstermiyordu. Biz de o nedenle milletvekilleriyle birer mektup olarak paylaşmaya başladık, her seferinde de çok olumlu sonuçlar aldık.

Şimdi, bütün mektubu paylaşmayacağım, sadece şunu söyleyeceğim: En son üçüncü mektubumuzda, ekranda da gördüğünüz otuz beş sayfalık bir mektup, bütün bu alanlarla ilgili harcamaları paylaşıp önerilerimizi söyledikten sonra, incelediğimiz alanda şeffaf olmayan verileri de listeliyoruz yani bir şeffaflık raporu sunuyoruz kamuya. Bu raporun çok önemli etkisi oldu çünkü izlenir oldu, bir tür karne gibi oldu, şeffaflık karnesi gibi oldu. Bazı kurumlar bunu, şeffaf olarak var olan verileri yayınlamaya da başladılar. Bunun en altında kadınla ilgili bir tek cümlemiz var: Kadına duyarlı bütçenin yapılıp yayınlanmasını istiyoruz yani kadına duyarlı bir bütçeyi oluşturmak ve kadın harcamalarını incelemek açısından 2009 yılından beri çalışıyoruz, bir yol kat etmemiz mümkün olmadı ne yazık ki.

Ben şimdi, sizle sadece, burada çok çaba göstererek oluşturduğumuz, çocuğa yönelik harcamalarla ilgili deneyimlerimi paylaşmak istiyorum çünkü bu çok örtüşüyor, en azından bizim çocuğa yönelik harcamalarla izlediğimiz kurumlarla kadınlar çok örtüşüyor, bir örnek olabilir, incelediğimiz kurumlar açısından örnek olabilir ve bulamadığımız verileri ne tür yöntemlerle izledik, bunu görmek açısından ilginç olabilir diye düşünüyorum. Umarım, sizin çalışmalarınıza da katkı olabilir.

Şimdi, çocuğa yönelik harcamaları izlerken, izlediğimiz alanlar bir: Çocuğa yönelik bütün sosyal hizmet ve sosyal yardım harcamalarını izlemeye gayret ettik. Bu çalışma 2011’de bitiyor, dolayısıyla, 2012’de ortaya çıkan değişiklikler yok yani yine SHÇEK’ten söz edeceğim örneğin, kapanmadan önceki. SHÇEK’in tüm harcamalarını koyduk yani burada “çocuğa yönelik harcama” derken, burada gördüğünüz sosyal hizmetlerde SHÇEK’in içerisinde sadece çocuk birimi değil doğrudan çocuğa yönelik olanlar değil, dolaylı olarak çocuğa yönelik olanlar da var. Yani kadın, aile gibi harcamalar da olduğu gibi engelli çocuk harcamaları da var. Yani biz biliyoruz ki SHÇEK’in içerisinde son yıllarda en büyük harcama engellilere yönelik harcama. Bunun içerisinde biz SHÇEK’le yaptığımız yazışmada yüzde 33’ünün çocuk yaş grubuna yönelik olduğu bilgisini alıp bunu da ekledik. Dolayısıyla, dar anlamda değil en geniş anlamda tuttuk. Örneğin SHÇEK veya da bugün Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütün bu yaptığı harcamalarla kadına yönelik en önemli harcama yapan kurumlar. Belki, örneğin engelli harcaması doğrudan kadına yönelik değil ama onun içerisinde kadın olduğu için onu da dikkate almak gerekir, bir çocuğu aldığımız gibi.

BAŞKAN – Sonuçta etkiliyor.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK - Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Teşvik Fonunun bütün harcamalarını, çocuğa yönelik doğrudan ve dolaylı olarak yine ele aldık. Örneğin Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Fonu son yıllarda TOKİ’ye bir para aktarıyor, kaynak transfer ediyor, TOKİ çok yoksul kesime yönelik bunun için konutlar yapıyor. Bunun da çocuğa yönelik, doğrudan olmasa bile dolaylı olarak çocuğa yönelik olduğunu düşünüyoruz, bunu da kattık. Kadın için yine aynı şey gözlemlenebilir. Sosyal Hizmetlerde ayrıca SODES ve GAP İdaresini aldık, bunu da kendimiz ayırtırmaya gayret ettik. Şimdi, devam edersen hızla, daha sonra bu sosyal hizmetler dışında çalışan çocuklara yönelik yapılan harcamalar var ki burada da yine bizim için en önemli olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığındaki Dezavantajlı Gruplar Dairesi var, bunun içinde kadına yönelik çalışma da var. Biz bunun için çocuk şubesinin verilerini aldık. Yine, aynı şekilde Bakanlığın İş Teftiş Kurulu var, bunlar biliyorsunuz çeşitli iş yerlerine gidiyorlar, teftişte bulunuyorlar ama bunu yayınlıyorlar, cinsiyete göre de yayınlıyorlar, yaş grubuna göre de yayınlıyorlar. Yani İş Teftiş Kurulu kaç tane iş yerinde aynı zamanda kaç kadın çalışanı teftiş etmiştir, bu da yine önemli bir çalışma. Sağlıkta, tabii ki Sosyal Güvenlik Kurumunun ve Sağlık Bakanlığının harcamaları var, onun dışında da Adalet Bakanlığının harcamalarını da yine kattık. Örneğin, çocuk cezaevleri var, kadınlar da aynı şekilde, kadın cezaevleri var, Denetimli Serbestlik Bürosu var. Emniyet Genel Müdürlüğünün çocuk polisi var. Jandarma Genel Müdürlüğünün çocuk polisi var. Bütün bunları bir araya getirip çocuğa yönelik harcamaları izlemeye çalıştık. Dolayısıyla, sosyal hizmetler, çalışan çocuklar, sağlık ve adalet hizmetlerini aldık. Dışarıda bırakmak zorunda olduklarımız oldu, örneğin, aslında Kültür Bakanlığının kütüphanelerinden çocuklar yararlanıyor, bununla ilgili herhangi bir veriye ulaşmak mümkün olmadı, bir kısmını da bıraktık.

Mahallî idareler yok, bunlar tümüyle merkezî idarelerin yaptığı harcamalara yönelik. Ayrıca tabii, buna bir de eğitim harcamalarını eklemek gerekir.

Şimdi, amacımız tabii ki çocuğa yönelik harcamaları izlemek ya da incelemek olmadığı için buradan kadına yönelik geçişler yapmaya gayret etmek istiyorum. Bu gördüğünüz tabloda yukarıdan aşağıya kurumlarda on beş tane kurum var. Bunların harcamalarını nasıl elde ettiğimize ilişkin de üstte çeşitli yöntemleri görüyorsunuz. Bakın, bu on beş kurumdan sadece iki tanesinin, ilk ikisinin verilerine İnternette doğrudan ulaşabiliyoruz. Diğer, aşağıda yer alan, bu iki tanesi dışında kalanlara İnternette ulaşamıyoruz. İnternette doğrudan ulaşabildiğimiz harcama SHÇEK'in ve Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Teşvik Fonunun harcamaları. Bir zahmete katlanmadan bunları ayrıştırıp çocuğu bunun içerisinden çekmemiz mümkün oluyor. Onun dışında, İnternette ulaşamıyoruz fakat yazılı talep edersek bize harcamasını doğrudan yollayabilen "Evet, ben çocuğa yönelik şu kadar harcama yaptım." diyebilen iki kurum daha var. Bunlardan bir tanesi SGK, bir tanesi de cezaevleri. Bu dört kurum dışında hiçbir kurumdan yani geri kalan on bir kurumun hiçbirinden doğrudan "Ben çocuğa yönelik şu kadar harcama yapıyorum." diye bilgiyi almamız mümkün olmadı. Sadece dört kurumdan bu bilgiyi alabildik, kadın için de bundan daha parlak olacağını çok tahmin etmiyorum. Burada özellikle, verisini İnternette yayınlamayan ama veriye ulaşılabilir iki kurumla ilgili bilgi vermek istiyorum. Birisi Sosyal Güvenlik Kurumu diğeri -yine burada gördüğünüz gibi, bakın, şu ikinci kolonda- Adalet Bakanlığının çocuk ceza ve eğitim evlerinin verileri. Sosyal Güvenlik Kurumunun verileri çok temiz olarak tutuluyor. MEDULA Sistemi üzerinden, "Medikal-ULak" dedikleri bir sistem üzerinden, bunun üzerinden yaş grubuna göre yani 1 yaşından işte, kaç yaşına kadar isterseniz, her yaş grubu için kadın-erkek tedavi, ilaç harcamasını tutuyorlar, elektronik ortamda veriyorlar. Yalnız, bir tek sorun var, bu sistem canlı bir sistem yani aynı anda SGK'nın bütün hastanelerinde kullanılan bir sistem, dolayısıyla, istediğiniz veriyi size yollamaları çok zaman alıyor çünkü ancak mesela akşam ya da öğlen kapalı olan saatlerde vesaire... Yani sistem zaten çok yoğun kullanılan bir sistem olduğu için kurumlardan giden, sivil toplum kuruluşlarından, üniversitelerden giden verilere cevap vermeleri birkaç ay sürüyor, böyle bir şey var ama veri çok temiz olarak geliyor ama elektronik olarak örneğin böyle bir sistemin herhangi bir bakanlık tarafından paylaşarak izlenmesi mümkün olmuyor. Hâlbuki Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünde, örneğin, şimdi Aile Sosyal Politikalar Bakanlığında, bu, çok daha, var olan veri tabanının üzerinde her şeyi görmek, diğer kurumlar tarafından da paylaşım olarak mümkün, biliyorsunuz. Kim yoksul, yoksul hane, yoksul hanedeki engelli sayısı, çocuk sayısını artık bütün kurumlar aynı veri tabanından görüyor. Biz yine göremiyoruz, üniversiteler göremiyor çünkü insan ismi de olduğu için, kişisel bilgi paylaşmak söz konusu olduğu için biz göremiyoruz ama diğer kurumların en azından bu sosyal harcamaları görmeleri mümkün. Bu, kadınla ilgili çalışan kamu kurumları için de mümkün olabilir fakat ne yazık ki bu SGK'ninkini, ki çok önemli bir miktara denk düşüyor, görmek mümkün olmuyor, istenince yollanabiliyor.

Benim çok önemli bir deneyimim, bu Adalet Bakanlığı çocuk ve ceza eğitim evleriyle ilgili. Bu veriler gerek Bakanlığın gerek Genel Müdürlüğün faaliyet raporlarında yer almıyor. Ben resmi olarak hem telefonla hem de yazışmayla başvurduğumda veriler çok detaylı bir şekilde bana geldi yani her cezaevinde kaç çocuk var ve kaç para harcanıyor şeklinde. Bu beni çok şaşırttı. Ben kendilerine “Madem böyle bir veriniz var, neden bunu İnternete koymuyorsunuz, neden bunu faaliyet raporuna koymuyorsunuz?” diye sordum. Aynı şey kadınla da ilgili. O veriler, hepsi var fakat İnternetten ulaşamıyorsunuz bu harcama verilerine. İki şey söylediler, bir: “Şimdiye kadar kimse sormadı ki bunu bize.” dediler. İki: “Bunun değerli bir bilgi olduğunun da farkında değiliz. İlk defa birisi bunu bize soruyor.” dediler.

Şimdi, bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum, sormanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ben bunu bir akademisyen olarak ya da bir sivil toplum örgütü üyesi olarak sordum ve böyle bir cevabı aldım ve her sene bu detaylı rapor bana geliyor. Ne yazık ki kamuda öyle bir alışkanlık var, faaliyet raporunun bir standardı var. Ona yeni bir şey eklemek galiba çok zor oluyor. Ekleyemiyorlar ama veriyorlar.

Sormanın önemli olmasını özellikle vurgulamak istiyorum. Burası, sonuç olarak, Millet Meclisinin çatısı altındaki bir komisyon. Sorulan şeye, eminim, bizim ulaşamadığımız birçok hazır cevap da gelecektir. Ama yine de çok da umutlu olmamak lazım. Dediğim gibi, bakın, sadece bu 2 kurumun -2 burada, 2 burada, 4 kurumun- harcamasına ulaşabiliyoruz. Diğer 11 kurumun harcamasına ulaşmamız mümkün olmuyor. “Nasıl hesapladınız o zaman?” diyeceksiniz. Göstergeleri kullanarak hesaplamaya gayret ettik. Çünkü bizim amacımız burada, maliyeci gibi sadece bir mali rapor çıkarmak değil, sivil toplum kuruluşu olarak izlemek. O zaman şunu izlemeye başladık: Örneğin Emniyet Genel Müdürlüğü çocuk polisi var. Kendileriyle görüşüyorsunuz. Bilgiyi veremiyor çünkü kendisi de ayrıştırmamış. Diyor ki: “Ben bir karakoldayım, bu karakola şiddet gören kadın da geliyor, çocuk da geliyor, normal erkek de geliyor, suçlu ya da işte, neyse, hakkını savunmak isteyen. Ben bu kamu binasının altında yaptığım, örneğin, ısınma harcamasını ayırt edemem, kırtasiye harcamasını ayırt edemem.” “Neyi ayırt edebiliyorsun?” “Personel sayımı biliyorum.” diyor, “Çocuk polisini biliyorum.” diyor. Bana her yıl çocuk polisinin rakamını veriyor. Bunda artış varsa biz o zaman bunu bir ortalama maaşla orantılandırıp bu gösterge üzerinden, çocuk polisi artmış, o zaman olumlu bir şey, diyoruz.

Bu, kadınla ilgili de aynı. Örneğin kadına yönelik şiddetle ilgilenmesi için ayrılan polis sayısı bile çok önemli bir gösterge olabilir. Ya da örneğin, mahkemeler. Çocuk mahkemeleri var, aile mahkemeleri var. Bunun ayrı bütçesine ulaşamıyoruz. Sorduğunuzda diyorlar ki: “Biz mahkemelere toplam bir para veriyoruz. Bunun ne kadarı çocuk, ne kadarı aile mahkemelerine gidiyor, bunu ayırt ettiğimiz bir yöntemimiz yok. Şimdi, dolayısıyla da paylaşamıyoruz tabii bu veriyi.” diyorlar. Biz orada yine toplam harcama bütçesini biliyoruz Adalet Bakanlığının, bir de toplam mahkeme sayısını biliyoruz. 100 mahkemenin 10 tanesi çocuk sayısıysa, işte, harcamayı oradan hesaplayarak gidebiliyoruz.

Bu şekilde göstergeleri kullanarak... Ki bu göstergelerin çok önemli bir kısmını yine yazışma sonucu ilgili kurumlar “Biz harcamayı bilmiyoruz ama bakın, şu göstergelyi kullanabilirsiniz.” diye bize ilettikleri göstergeler bunlar. Örneğin, çocuk polisini, biz, işte, Emniyet Genel Müdürlüğünün Çocuk Polisi Dairesinden yazışarak alıyoruz; mahkeme sayısı, faaliyet raporunda yayınlanıyorsa oradan alıyoruz gibi gösterge kullanarak da geri kalan 10 tane kurumu izleyebiliyoruz. Bunları eklediğimizde bir kurum kalıyor. Ki sağlık harcamalarını izlememiz mutlaka gerekiyor çünkü çok önemli bir büyüklüğe sahip sağlık harcamaları. Ne yazık ki Sağlık Bakanlığından çocuğa yönelik harcamalarla ilgili bilgiyi almak mümkün olmadı. Yazıştık. Çok küçük bir rakam verdiler. Ben onu yazarsam buraya kendim inanmıyorum her şeyden önce, o kadar az bir harcama yapıldığına. Onun için biz burada bir varsayım yaptık. Toplam sağlık harcamalarının yüzde 30’u örneğin, çocuk sayısı toplamda Türkiye nüfusunun yüzde 30’u, oradan maksimum dedik, yani en küçüğünü yazmayalım da en fazlasını yazalım ki eleştiriyi az alalım diye maksimumunu hesaplayıp koyduk. Onun dışındakilerin tümü ya harcamalara ya da göstergelere dayanarak yapılmış incelemelerdir.

Bütün bunlar kadınla ilgili; örneğin, Sağlık Bakanlığı, eminim, yine kadına yönelik harcamaları istediğinizde en büyük zorlukla karşılaşacağınız bir yer. İhmal edilemeyecek kadar da önemli bir harcama yapan bir kurum olduğu için bu zorluk var. Belki son yapılanmada bu mümkün olabilir. Biliyorsunuz, Sağlık Bakanlığını bir merkez, sonra da Kamu Hastaneleri Kurumu ve Halk Sağlığı Kurumu diye üçe ayırdılar. Belki buralardan daha ayrıntılı bilgi gelme olasılığı olabilir. Amacım bunları tanıtmak ve bu deneyimlerimi paylaşmak.

Eminim, bütün bunlardan sonra merakınızı çekmiştir, hani bari hesapladığımız harcamanın da ne olduğunu söyleyeyim. Çok düşük ne yazık ki. Eğitimi katmadığımız takdirde, Millî Eğitimin yaptığı harcamaları katmadığımız takdirde, bu sosyal hizmetler, çalışan çocuklara yönelik sağlık ve adalet hizmetlerinin gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki payı yüzde 1,1 olarak kısıtlı kalıyor. Ki dediğim gibi maksimum, yani sağlığı da en üst koyuyoruz, örneğin, işte, SHÇEK’teki sadece çocuğu değil, kadını, aileyi, gençliği, hepsini ekleyerek koyuyoruz. Çok düşük kalıyor. Burada eksik olan, dediğim gibi, bir Kültür Bakanlığı vardır, bir de Gençlik Spor Genel Müdürlüğünün yaptığı harcamalarda... Genç yaşıyla çocuk yaşı konusunda, biliyorsunuz, uluslararası kuruluşlarda anlaşma sorunu vardır yani kimi kurumlar der ki çocuk 13’te biter, kimi kurumlar der ki 18’de biter. Gençlik için de kimi kurumlar 15’ten sonrasını alır, kimi kurumlar 18’den sonrasını alır. Onun için orada bir çakışma var. Biz bu çocuktan sonra gençliğe yönelik harcamaları da izliyoruz, onu da yayınlayacağız. Gençliğe yönelik harcamalar da çok küçük harcamalar ki bunun içine bütün YURTKUR’u, vesaireyi koyduğumuzda da o da gayrisafi yurt içi hasılanın nokta 5’i oluyor. Hepsini birleştirdiğimizde gayrisafi yurt içi hasılanın gençlik çocuk 1,2’si, eğitimi katmadan, dediğim gibi. Eğitimi kattığımızda yüzde 4 gibi büyük bir harcama geliyor. Bizim eğitimi katmamamızın nedeni de o. Eğitim önemli bir harcama ve gittikçe de artan bir harcama. Onu kattığımızda diğer harcamalar ikinci planda kalıyor, yüzde 5 gibi bir şey oluyor

topladığınızda ama o zaman da az olan kısmı görüp onu tartışma olanağı olmadığı için, diğer yandan da Millî Eğitimin harcamaları çok kolay izlenebilen harcamalar, Bakanlığa baktığınızda görüyorsunuz. Zor olan bu. Onun için eğitim dışını vurguluyoruz. Çok az olduğunu, nüfusun yüzde 30'unun çocuk olduğu bir ülkede bunun artırılması gerektiğini söylüyoruz. Kıyaslama yapamıyoruz eskiye yönelik çünkü çocuğa yönelik harcamalarda eskiden yapılmış şey yok. Bizim elimizdeki harcamalar 2008'den başlıyor, 2008-2011 arası bir artış var ama 2008'den önce neydi, 2000'de neydi, bunu bilmiyoruz ne yazık ki. Bilmediğimiz için de gelişmeyi izlemek de çok mümkün olmuyor. Hâlbuki, mesela, sosyal koruma harcamalarını izledik. O kılavuzu size getirdik. Sosyal koruma harcamalarını izlediğimizde genelde bir artış olduğunu, 2000'li yıllardan, Devlet Planlama Teşkilatı yıllık programlara koyuyor bu harcamaları, 2000'li yıllardan sonra önemli bir artış olduğunu görebiliyoruz ama ne yazık ki çocuğa yönelik harcamada böyle bir geride, eskiden kalma verilerimiz olmadığı için bunu izlememiz mümkün olmadı. Bu, çocuğa yönelik harcamalar kılavuzu 23 Nisandan önce yayınlanmış olacak. Onu da diğer kılavuzlar gibi size iletacağız. Gençlik ise yazın yayınlanmış olacak. Onu da yine Komisyonunuza iletacağız.

BAŞKAN – Çok memnun oluruz onları gönderirseniz.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de çok teşekkür ediyoruz.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Rica ederim.

BAŞKAN – Sağ olun bu çalışmalarınızı bize aktardığınız için.

Evet, yine uzman arkadaşlarımızdan sorusu olan...

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ PINAR ÖZEL – Hocama çok teşekkür ediyorum sunumu için. Bu arada, listede Sosyal Destek Programı SODES de vardı, o verileri ayırtıramayan kurumlardan birisi de biziz ama üzerinde çalışıyoruz. Umarım en kısa zamanda size ayırtırılmış bir şekilde iletebiliriz.

Şunu özellikle merak ediyorum: Şimdi çok değerli bir iş yapılıyor ve Türkiye'de ilk defa yapılıyor. Tabii, burada sosyal koruma, çocuk, engelli, gençler gibi çok çeşitli alanları izlediğinizi söylüyorsunuz. Bizim Komisyonumuzun, tabii, konusu, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve istiyoruz ki, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme anlamında da çok ciddi açılım sağlayacak bir girişim olarak da açıkçası bunu değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum. Yani kadına yönelik de böyle bir izleme sisteminin oluşturulması mümkün değil midir?

57 tane STK ile çalıştığınızı söylediniz. Biliyoruz ki kadınlarla ilgili de çalışan çok sayıda STK var ve bunların toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda gerçekten ciddi bir ilgileri de var. Son zamanlarda, işte, birtakım çalıştaylar yapılıyor, birtakım çalışmalar yapılıyor, daha çok yabancı desteklerle birtakım uygulamalar da yapılıyor. Bunu yapmak için ne yapmak gerekir? Size nasıl bir destek vermek gerekir bu anlamda bir desteğe ihtiyaç varsa? Bir onu sormak isterim.

Bir de, bu Sosyal Yardımlaşma, Dayanışma Teşvik Fonu'ndan mesela konuta ayrılan -çok teknik, spesifik bir şey ama merak ettiğim için sormak istiyorum- miktardan çocuğa gittiğinizi, oradaki harcamaları belirlediğinizi söylemişsiniz. Orada sayıdan mı, sayıyı dikkate alarak mı o harcama miktarını belirliyoruz? Bir de onu sormak istedim.

Teşekkür ederim.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Sosyal yardımlar yani SHÇEK ve fonunkileri sayıdan gitmiyoruz, toplam harcamalarını alıyoruz. Sosyal Yardımlaşma, Dayanışma Fonu'nda örneğin çocuk yardımı diye bir şey var, bunun tümünü alıyoruz ama bakıyoruz ki bir de TOKİ'ye yaptığı transfer var ve bu TOKİ'ye yaptığı, işte, geçen sene 500' dü, bu sene daha fazla oldu 500 milyondan, 2 misli artmış, bu, TOKİ'ye yaptığı transfer rakamının tümünü de alıyoruz. Dolaylı olarak çocuğa katkıda bulunur çünkü yoksul aileye konut verirse, o da oraya 2 çocuğuyla girecekse deyip tümünü alıyoruz. Harcamasının, yani onun dışında başka harcamalar da var doğrudan aldığımız, işe yardımı örneğin ya da başka tür barınma yardımı gibi... Bu işe yardımı, örneğin, çocuk mu, kadın mı, erkek mi, belli değil, yoksula yönelik yaptığı bir işe yardımı var Sosyal Yardımlaşma, Dayanışma Fonu'nun. Bu, özellikle bayramlarda yapılan yardımlar, yemek dağıtımı. Bunun tümünü çocuğa koyuyoruz. Ne kadarsa hepsi çocuğa gitmiş diye var sayarak koyuyoruz. Dolaylı harcamaları da ekliyoruz dolayısıyla. Ona rağmen çok küçük kalıyor ama onun dışında, örneğin SODES'ininde, SODES'te çok detaylı olarak bütün verilen projelerin isimleri yazıyor. Biz o isimlerden giderek kendimiz teker teker ayırıyoruz. Hâlbuki siz kurum olarak çocuk, gençlik, kadın diye bunu çok daha kolay ayırabilirsiniz. Bir tasnif yapıyorsunuz ama bu spor, sosyal koruma gibi tasnifler. Hâlbuki buradan bir kadını da çıkarmanız belki mümkün olabilir ve biz de daha doğru bir bilgiye ulaşırız.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ PINAR ÖZEL – Ona katılıyorum. Orada şöyle bir şey oluyor: Şimdi, projelerden, sizin söylediğiniz gibi, mesela, biraz önce özellikle onu sordum, hani TOKİ transferini tamamen çocuk yararlanıyor diye kabul ediyorsunuz ya, projenin hem kadın yararlanıcısı hem çocuk yararlanıcısı var, hem genç yararlanıcısı var, yani onları ayırt etmekte bir sıkıntı var izleme sisteminde.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Çok zor evet, haklısınız.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ PINAR ÖZEL – Çok sayıda, binlerce proje olduğu için oradan kaynaklanıyor. Ama tabii, o proje, mesela, sadece, hani çocuklarla ilgili bir proje olarak alınırsa onların hepsi çocuk harcaması olarak kabul edilebilir ama orada daha fazla kabul etmiş olabiliriz, daha eksik kabul etmeyiz ama siz zaten bu varsayımla hareket ettiğiniz için, o zaman... Zaten çok düşük çıkıyor diyorsunuz.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Hayır, sizin projelerinizden, örneğin, biz içinde kadın geçenleri de aldık, bütün çocuk geçenleri aldık, eğitim geçenleri aldık, gençlik ve sporu almadık ama

onu, gençlik ve sporu da gençliğe aldık çünkü yani olanın hep en yükseğini almaya gayret ediyoruz ama tabii ki sizin için de zor.

Siz daha önce daha şeffaftınız, burada yeri gelmişken, son yıl, örneğin, projelerin isimlerini yayınlarken yanında projelerin bütçelerini artık yayınlamamaya başladınız. Sanıyorum, hani, niye onun bütçesi daha çok, niye benim bütçem daha çok gibi bir baskı altında kaldığınız için olabilir. Ben bilgi edinmeden, sizden yani kurumunuzdan rica ederek aldım. Hâlbuki o şeffaflık çok iyiydi. Bazen de bazı kurumlarda kötüye gidiyor. Sizininki öyle bir gelişmeydi.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ PINAR ÖZEL – Tamam, ben de bunu ileteceğim. Teşekkür ederim.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Evet, vardı ne yazık ki son iki senedir yayınlanmıyor.

Diğer sorunuz, bu sivil toplum kuruluşlarıyla beraber neden kadına yönelik harcamaları izlemek için çaba göstermedik? Bir kere biz buna başladığımızda, aslında birtakım çalışmalar vardı yani kadına yönelik bütçeyi izlemek Türkiye’de de çok uzun zamanlardan beri birçok akademisyenin de çalıştığı, birçok sivil toplum kuruluşunun da dile getirdiği bir şeydi. Onun için dedik ki öncelikle, olmayan alanları yapalım. O nedenle çocuk ve gençlik ve engelli ve genel sosyal koruma bizim için öncelik alanıydı fakat şimdi geldiğimiz noktada hem buna talep çok oldu hem çok da somut bir şey, ne yazık ki çıkamadı. Somut bir şey çıkamamasının nedeni veri eksikliği esas olarak. Bunun, bu tamamlanmadan çıkması çok mümkün değil.

Şimdi benim -sivil toplum kuruluşundan arkadaşlarla bu konuda hep görüşmeler oluyor, buluşuyoruz, çalışan gruplar var- önerim şu: Şimdi, bu çocuğa yönelik harcamaları izlerken de biz sonunda yapmak zorunda olduğumuz gibi çeşitli alanlar çıkıyor ortaya. Örneğin, işte, çalışan çocuklar gibi, adalet gibi, sosyal koruma gibi, sağlık gibi. Bu konularda çalışan STK’lar da var. Bu, çünkü, kadın için de geçerli. Hiçbir STK ya da hiçbir akademisyenin, ben de dâhil olmak üzere, tek başına kadının bütün harcamalarını izlemesi mümkün değil. Ayrılıp uzmanlaşmak gerektiğini düşünüyorum. Örneğin siz de davet etmişsiniz, KEİG, kadın istihdamıyla ilgilenen bir kurum. O zaman o İŞKUR’u, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını hedeflesin. Sosyal korumayla ilgili çalışan çok kadın STK’sı var. Bunlar sosyal koruma alanını izlesinler. Hem bir uzmanlaşma hem de ilgili kurumlara bir bağlantı olabilir. Bunların içerisinde yine konuyla ilgili akademisyenler de olabilir yani tek bir akademisyen, tek bir sivil toplum çalışma grubu değil, kendisi de içinde bölünmüş bir şekilde ilerlenirse ancak biz kendi açımızdan, sivil toplum ve akademik açıdan söylüyorum, buradaki hedefe uyar mı bu, bilmiyorum ama böyle bir büyük parçayı, ekmeği lokmalara ayırarak bizim ancak bunu çözebileceğimizi düşünüyorum ve bunu öneriyorum. Bu, örneğin çocuk için çok geçerli oldu. Şöyle ki biz çocuğa yönelik harcamaları izlerken sadece önce çocuklarla çalışan STK’larla bir arada gidiyorduk. Sonradan yol alamamaya başladık. Bazı harcamaları bulamıyoruz, göremiyoruz ya da bilmiyoruz. En çok mesela adalette takılmıştık. Gittik tamamen adaletle ilgili çalışan bir STK’yı davet ettik. Cezaevleri ve İnfaz

Kurumlarında Sivil Toplum Kuruluşları diye bir dernek ve orada çok deneyimli oldukları için bizim birçok alanda önümüzü açabildiler. Dolayısıyla kadın için de böyle. Sırf kadın STK'larına bağlantılı kalmayıp alanlara bölüp o alanlardaki...

BAŞKAN – Veriler daha sağlıklı geliyor o zaman elimize. Birleştiriyorsunuz onları, doğru.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Ne isteyeceğinizi bilmek de önemli. Onun için bu tür alanlara ayırıp bu tür alanlarda, hepsinde üçer beşer akademisyen ve beşer onar sivil toplum kuruluşuyla beraber bir çalışma grupları yapılırsa ve bunlara da bürokrasiden de katılım olursa çok ilerleyebiliriz.

Ben sözünü etmedim ama mutlaka söylemem gerekiyor. Bu elde ettiğimiz veriler, göstergeler, hepsi, doğrusu bürokratlardan aldığımız bilgiler sayesinde oldu. Ben hiç İstanbul'dan kalkıp Ankara'ya gelmedim. Sadece e-mail ve telefonla bu bilgileri aldım. Bunun çok önemli olduğunu ve şeffaflığa inanan bir bürokrasinin olduğuna, en azından bir kesimin olduğuna inanıyorum. Gerisini bilmiyorum yani çok deneyimim yok dediğim gibi. Ankara'da çok fazla bulunmuş birisi değilim ama çok ciddi bir yardım aldığımı ve o yardımlar olmadan hiçbir alanda ilerleyemeyeceğimizi söylemek isterim. Bunun kadın alanında da mutlaka geçerli olduğundan eminim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, katkılarınızdan dolayı biz de teşekkür ediyoruz size.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Şimdi, sanıyorum, cinsiyet ayrımına göre yapabilmek için analitik bütçenin de buna uygun olması gerekiyor. Şimdi, siz bir ihaleye çıkıyorsunuz, bir proje kapsamında ama o projenin içerisinde kadın faydalanıcısı da var, çocuk faydalanıcısı da var, engellisi de var ama siz ihaleye çıkarken toplu ihaleye çıkıyorsunuz ve ihale kısmında bütçe fonksiyonel bazda hangi sektöre giriyorsa, hangi fonksiyonele giriyorsa ona göre alıma çıkıyorsunuz. Burada kadın ya da erkek diye bütçelemeye böyle bir sekme yok, sınıflandırma yok.

BAŞKAN – İşte öyle olmadığı için biz bu çalışmayı yapıyoruz. Bu çalışmayı yaptıktan sonra, bütçeler yapılırken bu çalışma doğrultusunda buna dikkat ederek yapmaları anlamında bu çalışmayı yapıyoruz. İnşallah bundan sonraki bütçe hazırlıklarında bunun büyük faydası olacağına inanarak yapıyoruz. İnşallah olacak.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Umarım öyle olur ama İhale Kanunu'yla ilgili de bir sıkıntı olabilir belki çünkü o yaklaşık maliyetleri belirtmek önemli. Ne kadar kullanacağınıza, alımın ne kadarının hangi cinsiyete göre ya da konusuna göre yapılacağı önemli olduğunu düşünüyorum çünkü sonucunda da ödemeler,

harcamaları takip etme, peyderpey alımlarda bunlar önemli olacaktır. Tek tek ayrıntı olarak izlemeniz gerekiyor bunları, alımları. Eğer öyle olursa tabii...

BAŞKAN – Çok daha bir rahatlama olacak. Anladım.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ AYŞEGÜL TÜRK – ...çok rahat olur. Hani göstergeler, evet, tamam ama ödenek ve harcamalar konusunda ben buna açıklık getireyim istedim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan arkadaşım var mı?

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Ben Hocamıza sunumu için teşekkür ediyorum. Yalnız, şeyi merak ettim, “SHÇEK ve Sosyal Yardım Dayanışma Teşvik Fonu’ndan rakamları doğrudan görebiliyorsunuz.” dediniz. Bunu nasıl gördüğünüzü gerçekten merak ettim. Sizin, bu sistemler var, oraya girme yetkiniz mi var...

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Hayır, bir birey olarak faaliyet raporundan o ayrıntıyı görebiliyoruz.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Faaliyet raporunu baz aldınız.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Şimdi Sosyal Yardımlar Dayanışma Genel Müdürlüğü bunu artık bir istatistik olarak da yayınlıyor. Dolayısıyla biliyorsunuz, faaliyet raporu, sene biter, altı ay sonra yayınlanır o nedenle biz zaten 2011’i yapabildik, henüz 2012’yi yapamadık çünkü 2012 faaliyet raporları yok ama şimdi Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ayrıca bir istatistik yayınlıyor. Mesela bugünlerde 2012’ nin son harcamalarını ayrıntılarıyla koyacaklarını söylemişlerdi. Eğer koyarlarsa daha erken de izleyebiliriz.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Çok özür dilerim. Ben “İnternette alıyoruz.” deyince farklı şeyler hayal ettim de ben de onu önerecektim. Hani yıllık faaliyet raporları mı dikkate alınıyor, yoksa o izleme farklı bir izlemeyse periyodu nedir diye onu merak etmişim. Tabii, orada harcamalar doğrudan o alan olduğu için daha kolay erişiminiz mümkün oluyor. Onu anladım şimdi.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Mustafa Bey.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, Hocamın çalışmalarını yakından izliyoruz, tabii biz de çok yararlanıyoruz. İki açıdan, tabii, özellikle sivil toplum kuruluşlarının, devlet yönetimi, bütçe, bu tarz konulara yakınlığı yoktu, yakın zamana kadar yakınlığı yoktu. Bu anlamda Hocamın emeği çok daha belirgin ve değerli yani bundan sonra zaman içinde bunun olumlu etkilerini hepimiz göreceğiz. Onu umut ediyorum.

Tabii, cinsiyet bazında ayrıştırma sorunu var yani keşke o sorun olmasa, raporların muhtemelen niteliği çok daha güçlenmiş olacak. Malum, işte, biz hep o farklı yaşam deneyimlerine ışık tutmak açısından olabildiğince cinsiyet bazında ayrıştırmayı önemsiyoruz.

Yalnız, burada metodolojik açıdan şöyle bir hassasiyetin altını çizmek isterim: Bizim sistemimizde, örneğin analitik bütçe kod yapısında, yapılan harcamaların toplamı kadar hizmet sunumu gerçekleştiği kabul ediliyor. Yani söz gelimi harcamalar toplamı yani personel giderleri, sosyal güvenlik, devlet primi, işte, mal hizmet alımı, orayı topladığımız zaman bu kadar hizmet yapıldığı kabul ediliyor. Aslında o, o kadar ilişkili değil. Yani şöyle örnek vereyim: İki süreç işliyor. Hatta ben size şunu da söylemek isterim: İki süreç, iki farklı süreç veya iki farklı hattı eş zamanlı düşünme ihtiyacımız var. Biri, o harcamaların dağılımı, diğeri ise hizmetin dağılımı. Örneğin, biz bir eğitim hizmetini ele alalım. Eğitim hizmetinde harcama için emek satın alıyoruz öğretmenlerden, maaş ödüyoruz, işte, tebeşir alıyoruz piyasadan, kırtasiye sektörüne veriyoruz veya yatırım yapıp inşaat sektörüne veriyoruz. O harcamanın dağılımı başka bir şey. Hizmet nasıl gerçekleşiyor? Öğrenci eğitim alıyor yani harcamanın dağılımıyla hizmetten yararlananların dağılımı farklı süreçler, farklı hatlar.

Hatta ben size şunu söyleyeyim, şöyle bir totoloji de bence sıkıntılı: Harcamaların toplamı kadar hizmet ve bu hizmet o hedef kitlenin iyiliğine yani o hedef kitlenin yararına bir hizmetmiş gibi düşünün. Bunun içinde neler var mesela? Eğitimi ele alalım. Son derece erkek egemen ideoloji, çok ataerkil bir ideolojik formasyon kazandırdığınızı düşünün öğrencilere. Bu, örneğin, ne kadar toplum refahına, toplum yararına geleceğine dair bir şey. Veya şunu söyleyelim: Biz diyelim ki polisler maaş veriyoruz falan, bir sivil toplum hareketi de diyelim ki Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu çerçevesinde bir etkinlik yapıyor. O etkinliğin bastırıldığını düşünelim, işte dağıtıldığını. Biz normalde onu kamu hizmeti olarak kabul ediyoruz. Yani diyelim ki bir dayak yeniyor bir de kamu hizmeti almış kabul ediyoruz.

Şimdi, bu açıdan şey çok önemli, “etki analizleri” dediğimiz yani hem harcamayı göz önünde bulunduran hem de hedef kitlenin veya Hocasın, politikanın şeyindeki sonuçları eş zamanlı masaya yatırılmasına elverişli yöntemlerin daha fazla sanki sistemimize kazandırılması büyük önem taşıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, biz de size teşekkür ediyoruz.

Başka soru var mı arkadaşlar?

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ TAŞKIN BABAOĞLAN – Efendim, sorudan ziyade belli hususların altını çizmek istiyorum.

Biz bir kavram kullanıyorduk: “Mali okuryazarlık.” Aslında tam da istediğimiz rotaya girdiğimizi düşünüyorum ülke olarak. Bunlardan bir tanesi, kamu olarak nereye ne harcıyoruz? Bunun müşterisi olması önemli. Biz hep bunun altyapısını tam anlamıyla sağladığımızı düşünüyorduk. Analitik

bütçe kod sistemiyle harcamaların fonksiyonel dağılımını çok net şekilde uluslararası standartlarda gösterebileceğimizi, tabii, muhasebeye dair birkaç sıkıntının dışında bunu büyük ölçüde de başardığımızı düşünüyorum açıkçası ve bunun ekonomik dağılımını. İkisini bir arada tuttuğumuz zaman, gerçekten hangi sektörlere hangi ekonomik vasıfta kaynak ayırdığımızı an itibarıyla görebiliyoruz. Tabii, kamunun dindeki hesap sistemi içeriğinde biz bunu 1975'ten beri ayrıntılı olarak gördüğümüzü düşünürüz fakat önemli olan, bunun toplum tarafından algılanma düzeyi ve harcadığımız işin sonucunu değerlendirebilmek. Mustafa Bey'in altını özellikle çizdiği ve bizim de önemseydiğimiz şey bu: Performans göstergeleri koyarken, İzmir Belediyemizin sunumunda da o çok net gösterilmişti, doğrusu, bu, harcamanın kalitesini ölçmeye yönelik bir efordur.

İşte bu çerçevede temel soru belki şu: Harcamanın kırmızı veya mavi olmasından ziyade, göstergelerimizin ne ölçüde başarılı olduğunu tespit edilmesi, gene bu çerçevede de göstergelerin doğru set edilmesi. Uygulayıcı arkadaşlarımıza sormak isterim: Acaba performans göstergelerine dair katı kuralların konulması, hem kamunun kadın, çocuk veya diğer alanlarda yaptığı harcamaların izlenmesi hem de harcama kalitesinin tespit edilmesi açısından uygun bir davranış tarzı olur mu?

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ AYŞEGÜL TÜRK – Ben kurumları kıyaslamak açısından doğru olduğunu düşünüyorum. Öyle bir çalışma yapmaya çalıştık biz geçen sene. Tüm yerel yönetimlerle ilgili bir çalışma yapalım dedik. Sonuçta hepimiz aynı hizmeti veriyoruz. Hani kadın olarak değil sadece, hizmet alanlarımıza yönelik aynı göstergeli seçip en azından biz kendimizi karşılaştırmak istedik ama maalesef onu yapamadık. Burada amaç, tamam, ekonomik kod bazında, belki fonksiyonel bazda yapabiliyoruz bütçelerimizi ancak performans göstergeleri bazında da yapmak önemli. Biz performans sonuçlarımızı değerlendiriyoruz ama istiyoruz ki başka kurumlarla da aynı kriterleri koyabilelim, belirli standartlar olsun, hem kaliteli performans göstergeleri olsun hem de hep birlikte izleyip kendi kendimizi kıyaslama şansını bulalım istiyoruz. Ben olumlu bakıyorum yani.

BAŞKAN – Evet Hocam, söylemek istediğiniz...

Buyurun Hocam.

PROF. DR. NURHAN YENTÜRK – Etkinlik konusunda bir şey söylemek istiyorum.

Çok katılıyorum, hem çalışmalarda hem de milletvekillerine yolladığımız mektupta "Hiçbir zaman sadece harcamanın ne olduğunu izlemek değil, bunun etkin kullanılıp kullanılmadığını ölçmek önemli." diyorum. Zaten çalışmaya başlarken ortaya çıkış nedeni şuydu: İlk önce bize bir kadın kuruluşu geldi, dedi ki: "Ben bir kadın sığınma evi yönetiyorum, acaba devletten daha mı etkinim yoksa daha mı çok para harcıyorum? Nedir? Sorun nedir? Ben iyi miyim değil miyim? Bunu nasıl ölçeceğim? Bunu ölçebileceğim yer işte x belediyesinin ya da merkezî Hükûmetin yürüttüğü kadın sığınma evinde bir kadına şu, şu hizmetleri verirken harcadığı kaynak nedir?" Bu soruyla çıkmaya başladık.

Aynı şekilde, çocuğun korunmasına yönelik yapılan harcamalar var. Kamu dışında, bu şekilde kanunen alınan değil ama korunan çeşitli çocuklar var, onların harcadığı paralar var. “Ben bunu biliyorum.” diyor. Örneğin, Darüşşafaka Lisesi “Ben buna ne kadar harcadığını biliyorum ama kamu ne kadar harcıyor; ben onu bilmiyorum. Acaba ben mi iyiyim, ben mi kötüyüm?” diyor. Dolayısıyla, hep bu etkinlik meselesi, bu soruyla başladık. Ondan sonra, tabii, bu soruyu bir başka yere koyduk, yol öyle ilerleyince harcamaları izlemek bizim için çok önemli bir şey oldu ama o soruyu hiç unutmuyoruz.

İkincisi, bir şeyi anlatayım: Dubrovnik’e gittik. Yine, sivil toplum kuruluşları ve kamu kuruluşları bir araya gelmişti, konu daha şeffaflıktı. Biliyorsunuz, yeni açılan bir ülke olduğu için bütçe şeffaflığıyla ilgili çok yeni adımlar atmışlar ama çok önemli adımlar atmışlar, bütün o bölgeyle ilgili yöneticiler vardı. Kamu kurumlarından gelen kişilerin hep söylediği şu oldu: “Çok şeffaflaştık, izleyen yok.” Biz de orada bu kamu harcamaları platformunu sunmak üzere bulunuyorduk. Bunun önemli bir şey olduğunu, önemli bir iş birliği olduğunu düşünüyorum ama tabii ki etkinliği unutmadan mutlaka ki.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz sizlere.

Arkadaşlar, başka sorusu olan yok gördüğüm kadarıyla.

Öncelikle misafir belediyelerimizi bitirelim.

İstanbul Belediyesinden Ferrah Hanım, buyurun.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM DAİRE BAŞKANI FERRAH ŞARMAN – Belki burada biraz daha somut verilerden gitmeye çalışacağız bütçe dedikleri için bize. Ben hizmetlerden ziyade biraz daha... Çok uzun bir sunum olmayacak ama daha istatistiki verilerle gitmek istiyorum.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, sosyal belediyeciliğin gereği, toplumsal barışın temini için yaptığı plan ve programlarında “cinsiyet eşitliği” kavramına her zaman dikkat etmekte ve hatta risk grupları olarak tarif ettiğimiz kesimlere pozitif ayrımcılık uygulaması da faaliyetlerimizin arasındadır.

2010-2014 Stratejik Plan’ımızda sosyal destek hizmetleri ve sağlık hizmetleri yönetiminde belirlenen stratejik amaç ve hedeflerimizde hiçbir cinsiyet ayrımı yapılmadan genel hizmetler tarif edilmiş ancak bazı stratejik hedefler doğrudan kadına yöneliktir.

Sosyal destek hizmetleri yönetiminde stratejik amaçlarımız, sosyal hizmet ihtiyacını etkin olarak karşılamak, bu amaca uygun olarak da hiçbir cinsiyet ayrımı yapmadan belirlediğimiz stratejik hedeflerden bazılarının başlığı da şunlar:

Bir, dezavantajlı gruplara yönelik hizmetleri etkinleştirmek ve yaygınlaştırmak.

İkinci hedefimiz, meslek edindirme faaliyetlerini etkinleştirmek ve yaygınlaştırmak. Belediye tesislerinde hizmetlere erişilebilirliği artırmak.

Yine, sağlık hizmetleri yönetiminde stratejik amaçlarımızı şu şekilde belirledik: Alt başlık olarak koruyucu sağlık hizmetlerini etkinleştirmek ve yaygınlaştırmak, önleyici sağlık hizmetlerini

etkinleştirmek ve yaygınlaştırmak. Bu bölümdeki göstergelerin tamamını kadın sağlığı ve ilgili faaliyetlerden seğtik.

Strateji planımızda amaç ve hedefler doğrultusunda, yapılan sosyal ve sağlık alanındaki faaliyetlerin konu başlıkları cinsiyet ayrımı yapılmadan uygulanan ve bazı sektörlerde bu ayrım yapılmasına karşın kadının ağırlıkta hizmet gördüğü branşlar olmakla birlikte, doğrudan kadın ve ailenin yaşam kalitesini artırmak amaçlı faaliyetlerimiz de vardır. Bunlardan bazıları yaşlılara yönelik hizmetler, zrllere yönelik hizmetler, meslek edindirmeye yönelik hizmetler ve sosyal yardımlardır.

Faaliyet raporumuzda... Bu hizmetlerden daha fazla kadın ve aile yararlanmakta, örnek olarak İSMEK kurslarını ben buraya aldım. İSMEK, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme kursları. Burada, 2011 ve 2012 yıllarında hizmet alan, kursiyer olarak eğitim alan 47.072 bay, 169.306 bayan kursiyerimiz oldu, toplamda 216.378 kişiye İstanbul'da eğitim verdik. Yine, 2012-2013 eğitimi hâlen devam etmekte ve 44.949 bay, 166.861 bayan olmak üzere hâlen 211.810 kişi eğitimlerine devam etmekte.

Yine, İSMEK'lerde personel sayısı olarak, 2012 ve 2013 yıllarında 927 bay eleman ve 2.570 bayan; toplam 3.497 personel çalışmakta ve İSMEK'te eğitim alan ve kursiyer olarak bizden yararlanan bay ve bayan olarak oranı söylersek yüzde 78 oranında kadınlar yararlanmakta.

Ayrıca, yine Belediyemizde sosyal yardımların çoğu aile ve kadın gruplarına yapılmış ve bu miktar 2012'de yaklaşık nakit olarak 25 milyon TL'dir.

Yine, kadınlara yönelik sosyal destek, Kadın Koordinasyon Merkezlerimizde 2012 yılında verilen nakd yardım oranı 41,5 milyon TL'dir.

Kadın ve aile sağlığı hizmetlerimizden 2012'de hizmet alan kadın sayısı 203.843 olup, bütçe yaklaşık 14 milyon TL'dir.

Yine, Belediyemizin 2012 yılı gerçekleşen 7 milyar 300 milyon TL olup, İSMEK'ler için 2012 yılında alınan bütçe genel bütçenin yüzde 1,26'sıdır.

Yine, İSMEK'te çalışan personelin yüzde 73' bayan personelden oluşmakta. Kurslara katılanların, biraz önce de söylemiştim, yüzde 79'unu bayanlar teşkil etmektedir.

Ayrıca, yine İSMEK kurslarında 2011-2012 eğitim döneminde eğitim alan 1.813 bayan kursiyer kendi iş yerini kurmuş ve özel sektörde çalışmaya başlamışlardır.

Yine, kadın ve aile sağlığını korumak için ayrılan bütçe, genel bütçenin binde 16'sı yani 12.265.696 TL'dir.

2012 yılında 34 kadın ve aile sağlığı merkezi, 12 psikolojik danışmanlık merkezi ve 3 görüntüleme merkezinde toplam 245 personelle kadın ve aile sağlığını koruma hizmetleri gerçekleştirilmiştir. Tüm bu işlemler için 12.265.696 TL bütçe ayrılmıştır.

Yine, nakd yardımlar genelde aileye, kadına ve çocuğa yapılan yardımlar...

BAŞKAN – Ama aileye yapılan toplum bunların hepsi yani kadın, erkek, çocuk diye ayrılmadan direkt aileye yapılan...

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM DAİRE BAŞKANI FERRAH ŞARMAN – Aileye yapılan yardımlar ama genelde...

BAŞKAN – Yararlanıyor tabii, ailenin içinde olduğu için yararlanıyor ama ayrıştırılmamış.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM DAİRE BAŞKANI FERRAH ŞARMAN – Evet.

...yine 25.213.420 lira, bu da genel bütçenin binde 34'ünü teşkil ediyor.

Aileye dağıtılan sosyal yardım kuponu bütçesi, 39.338.525 TL; genel bütçenin binde 53'ünü oluşturuyor.

Yine, cinsiyet analizi yapıldı ailelerde başvuran kişiler açısından; yüzde 81'i kadın, yüzde 19'u erkek. Yardım alan aile bireylerinin cinsiyet dağılımı ise yüzde 52'si kadın, yüzde 48'i de erkektir.

Benim söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN – Peki, size teşekkür ediyoruz.

Son verilerde “kadın-erkek” tamam ama ondan öncekilerde “bay-bayan...” Ben, onları da “kadın-erkek” olarak değiştirirsek çok daha uygun olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, sorusu olan var mı?

Buyurun Mustafa Bey.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de sunumları için çok teşekkür ederim. Şimdi, bu türden ödeneklerin refah etkisi diğer harcama kalemlerine göre daha yüksektir yani ödenek düşüktür ancak refah etkisi çok fazladır. O anlamda, çok önemli bu ödenekler.

BAŞKAN – Direkt aileye yapılıyor çünkü.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Evet ve doğrudan ihtiyaç, yakıcı ihtiyaç...

BAŞKAN – Bütün bireylere direkt gidiyor.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Evet.

Tabii, yalnız şunu paylaşmak isterim: Kadınların veya kız çocuklarının yararlandığı belediye bütçesinden ayrılan ödenek bunlardan ibaret değil. Bir geleneksel algımız var yani bir kadına yönelik veya cinsiyete duyarlı bir gündem müzakere edildiğinde hep biz sosyal yardımlar, kadın, aileyi çıkarıyoruz şeye. Hâlbuki, şöyle düşünelim: Çok başat hizmetlerin başında ulaşım geliyor. Ulaşım hizmetleri içinde de kadınların ve kız çocuklarının ciddi bu hizmetten yararlanması söz konusu veya farklı altyapı hizmetlerini de bu bağlamda anabiliriz ve özellikle cinsiyete duyarlı bütçe dediğimiz zaman, belediyenin bütçesine veya tüm hizmet alanlarında bir ana akımlaştırma yani sadece sosyal koruma harcamaları veya sosyal yardım harcamalarına odaklanarak değil, o ayağı hiç ihmal etmeden,

yok saymadan ancak diğer politika önceliklerinde de cinsiyete duyarlı perspektifin geliştirilmesi. Bunlar neler olabilir? İşte, az önce belirttiğim ulaştırma, diğer altyapı hizmetleri, başat hizmetler ve ödeneklerin büyük bir bölümü zaten o şey... Biz ödeneklerin büyük bir bölümünün ayrıldığı bu hizmet alanlarında cinsiyete duyarlı analizler, veriler üretebilirsek yani bu tür bir kurum, bir ihtisaslaşmaya yönelebilirsek aslında cinsiyete duyarlı bütçe perspektifini hayata geçirmiş olacağız yani bütün hizmet alanlarına cinsiyet eşitliği bakış açısının ana akımlaştırılması diyoruz. Orada da şöyle bir hassasiyet var: Biz çoğu zaman bu tür hizmetleri nötr kabul ediyoruz yani ulaşım hizmetlerini nötr kabul ediyoruz, herkese bölünemez sanki kabul ediyoruz; ki değil, literatürde de değil. Aslında öyle değil yani biz, geldiğimiz noktada kadınların, kız çocuklarının nötr olarak gördüğümüz pek çok kamu hizmeti alanında farklı etkileri sağladıklarını biliyoruz. Dolayısıyla, eğer bu duyarlılıkları biz belediye yönetimlerine, bütçe hazırlık süreçlerine kazandırabilirsek aslında kaynağın etkin kullanımı veya odaklandığı hedef kitlenin refahı, ihtiyaçlarına duyarlılık açısından da pek çok adım atmış olacağız.

O itibarla, ben, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde çok şey yapıldığını biliyorum, kadınlara yönelik ve eşitlikçi kaynak aktarım süreçlerinin şeyin...

Ben çok teşekkür ediyorum sizlere.

Böyle bir cinsiyete duyarlı bütçe yaklaşımından kimi çizgiler aktarmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ TAŞKIN BABAOĞLAN – Ben büyükşehirlerimizden gelen teknisyen arkadaşlarımızın hepsine birden aynı soruyu yöneltmek isterim. Müsaadeniz olursa gözlemlerinizi almak istiyorum.

Malumunuz, 1980'li yılların başında büyükşehir belediyelerini ihdas ettiğimiz zaman, temelde bir şemsiye, bir çatı organizasyon olarak bu metropoliten alanlarda, başta ulaştırma ve altyapı yatırımlarının koordinasyonu ile ilgili bir kurumdu ama alt kademe belediye bütçelerinin büyükşehir belediye medisinde görüşülmesi ve orada bütün belediye başkanlarının temsil edilmesi sebebiyle kamu kaynaklarının harcanmasında da bir koordinasyon usulünün geliştirilebileceğini ümit ediyordum.

Arkadaşlarıma şunu sorarım: Elimizde birbirinden farklı ama sosyal yardım ve sağlık harcamaları kategorisinde değerlendirebileceğimiz, kadın-erkek fırsat eşitliği adına kadınları pozitif anlamda daha ayrımcı kullanabileceğimiz, birbirinden farklı ama aşağı yukarı bu temel amaca hizmet eden, bu ana akıma hizmet eden harcama programlarından bahsettik. Büyükşehir belediyelerimizde, her 3'ünde de alt kademe belediyeleriyle birlikte geliştirebildikleri ortak projeler var mıdır? Bunlarla koordinasyon nasıl sağlanıyor? Hizmetlerde bir standart birliği sağlanabilir mi? Yani Çankaya'daki bir yoksunla Sincan'daki bir yoksunun aynı kalitede hizmet alabilmesi için, Karşıyaka'daki veya Bornova'daki veya Avcılar'daki veya Bakırköy'deki... Bu programlar arasında koordinasyon sağlanıyor mu? Öyle bir çaba gözlemlendiniz mi teknokrat olarak? Bununla ilgili, biraz evvel İzmir'den

arkadaşım çok güzel söyledi, performans göstergesinde bir standart sağlarsak iyi uygulamalarla belki... Çünkü ademi merkezî bir harcama usulünden şey bekleriz biz, birtakım iyi uygulamalar öne çıkar, bu maliyet etkindir, hizmet etkindir, diğerleri de ona öykünür, o gibi yapmaya çalışır ve kamunun yararı bu şekilde gözetilmiş olur. Yoksa bugünün teknolojisiyle tek merkezden de pekâlâ harcamalar belli bir standartta yürütülebilir.

Bununla ilgili değerlendirmelerinizi duymak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de size teşekkür ediyorum.

Evet, Ankara Belediyemizden arkadaşlarımız var, onlara söz vereceğim. Daha önce Ankara Belediyesinden farklı arkadaşlarımız katıldılar, onlar detaylı bir şekilde kadın çalışmalarını anlattılar. Bugün, sadece toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilgili sanıyorum.

Buyurun Nazlı Hanım.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BİRİNCİ HUKUK MÜŞAVİRİ NAZLI ERGÜL

- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna, şahsınızda, Başkan olarak çok teşekkür ediyoruz, çok önemli bir konuya parmak bastınız ve bu çalışmalar sonucunda ben inanıyorum ki çok güzel sonuçlar elde edeceğiz ve bunlar da bizlere yansıyacak kadın olarak. Bunun için, ayrıca teşekkür ediyorum.

Ayrıca, ev sahibi olarak da bu çalışmalara destek veren misafirlerimize, gerek İstanbul gerek İzmir’den gelen arkadaşlarımıza da çok teşekkür ediyoruz. Hoş gelmişler.

Biz çalışmalarımızı, tabii, bir bütçeleme izleme ve değerlendirme raporu olarak hazırladık. Bunu birazdan sunumda göreceğiz ama ben, çok ana başlık hâlinde bir iki konuya değinmek istiyorum.

Kamu Mali Yönetimi Kanunu yürürlüğe girdikten sonra Stratejik Planlama Üst Kurulu oluşturuldu Ankara Büyükşehir Belediyesi bünyesinde. Bu üst kurul da 4 üye ve 1 başkandan oluşuyor, 4 üyeden 2 tanesi 2 daire başkanı, biri ben, biri Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanımız Selma Hanım.

Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığımız bizim Büyükşehir Belediyesinin kadına yönelik hizmetlerinin tamamını yürüten, koordine eden daire başkanlığımız. Bu anlamda, Stratejik Planlama Üst Kurulunun ve bundan sonra hazırlanacak bütçelerde ana esasları belirlemede kadın bakışının ne kadar önemli olduğunu, Büyükşehir Belediyemizin, özellikle Başkanımızın bu konuya çok önem verdiğini belirtmek istedim.

Bunun haricinde, Ankara Büyükşehir Belediyesi Meclisinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuz var, tamamı bayan meclis üyelerinden oluşan bir komisyon ve bu komisyon ciddi çalışmalar yapmakta, belediyenin faaliyetlerini izlerken bir de kadın bakışı ne “Ne değildir, ne olur ve bunun sonucu ne olur?” diye ciddi çalışmalar yapmakta. Bu, benim için çok önemli yani bürokrat düzeyinde bir ana çalışma ve meclis düzeyinde bir ana çalışmanın kadın bakışıyla olduğunu özellikle belirtmek istiyorum.

Birazdan, Stratejik Planlama Kurulu Başkanımız Mustafa Bey bir sunum yapacaklar. Bu sunumdan da göreceğimiz üzere, sonuçta, belki ilk etapta farkında olmadığımız ama sonuç itibarıyla bütçeleme sisteminde kadın faaliyetlerine ayrılan payın, kadına yönelik hizmetlere ayrılan payın çok önemli olduğunu birazdan göreceğimiz rakamlar üzerinden.

Şimdi, ben esas itibarıyla belirtmek istiyorum, büyükşehir belediyeleri ya da belediyeler, genel anlamda, kadına yönelik faaliyetler ana görevi değildir, ana görevi, bildiğimiz klasik anlamda yol, su, altyapı, çevre, imar, bu başlıklardır. Şimdi, bu başlıkları düşünürken, biraz önce uzman arkadaşımız da değindi, bu faaliyetleri yaparken çok ciddi bir bütçe ayrılıyor ve bütçe ayrılırken bir ayırım yapılmıyor esas itibarıyla yani kadın, erkek, çocuk Ankara'da yaşayan ya da şehirde yaşayan herkese hizmetler ayırım yapılmaksızın sunuluyor. Bütçe hazırlanırken bu hizmetler tek tek, kalem kalem göz önüne alınıyor, bir ayırım yapılmıyor ama nerede bir ayırım yapıyoruz biz? Kadına yönelik hizmetlerde. Birazdan bütçemizde de göreceksiniz, kadına yönelik faaliyetlerde biz bir pozitif ayrımcılık uyguluyoruz. Ne yapıyoruz?

Başlık hâlinde belirttim ben. Bizim bir "erkek lokali" diye bir tanımlamamız yok ama "hanım lokali" diye tanımladığımız ve gerçekten çok büyük hizmetler veren kurumlarımız var. Selma Hanım'ın başkanlığını yürüttüğü hanım lokallerimiz bugün büyük ilçelerimizin tamamında, toplam 18 tane ve bu hanım lokallerinde kadınlarımız sosyal, kültürel, sportif alanda ücretsiz hizmet görüyor. Çok cüzi çünkü kanundan kaynaklanan bir gerekçeyle, ücretsiz hizmet verilememe genel gerekçesiyle ücretsiz hizmeti veremediğimiz için yıl için cüzi bir bedel ödenerek, yıllık 100 lira -çok ucuz, çok komik bir rakam bana göre- ücret karşılığında hakikaten, samimi söylüyorum çok hijyenik ortamda ve güvenli ortamda hanımlarımız sporunu yapmakta, sosyal faaliyetlere katılmakta, mevsime göre gezilere katılmakta ve ciddi anlamda rehabilite edilmektedir.

Erkeklerimiz açısından baktığımızda, Ankara'da yaşayan erkeklerimiz açısından baktığımızda bir spor salonuna gitmeye kalktığında çok ciddi bedeller ödediğini ben, burada yaşayan bir vatandaş olarak biliyorum.

Buna baktığımızda, bunun için ayırdığımız, hanım lokallerinin yapımı, hanım lokallerinde çalışan personel ve bu personel seçilirken özellikle hanım olması dikkate alınıyor, tüm bu hesaplamalar yapıldığında bütçede ciddi bir pay ayrılıyor yani binanın yapımından oranın işletilmesine, hizmetlerin yürütülmesine kadar ciddi bir para ayrılıyor.

Bunun haricinde, BELMEK'lerimiz var, İSMEK benzeri BELMEK'lerimiz. Bu, Türkiye'de ilk Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından ortaya konmuş bir hizmettir. BELMEK'lerimizde tamamen kadın vatandaşlarımıza, kadınlarımıza yönelik meslek edindirme kursları uyguluyoruz ve bu kurslar sonucunda yine aynı şekilde beyan etmekte fayda var, neredeyse Ankara'da bulunan her semtte bir meslek edindirme kursumuz var ve gene bütçeye tahvil ettiğimizde, kursun açılması, kiralınması veya satın alınması, elektriğinin, suyunun ödenmesi, orada hizmet verecek öğretmeni ve diğer

yardımcı personelini ve kullanılan araç gereçleri hesaba kattığımızda, bütçe içerisinde çok ciddi bir rakam yer alıyor.

Bunun haricinde, dolaylı olarak çocuk kulüplerimizde ve gençlik merkezlerimizde çocuk üzerinden anneye ciddi bir hizmet ayrılıyor. Özellikle dikkat ettiğimiz şey, çocuk kulüplerimizde ve gençlik kulüplerimizde sınavlara hazırlıkta kurs benzeri bir eğitimi oluyor ve bunda özellikle nazara aldığımız şey, babası olmayan veya annesi tarafından geçimi karşılanan çocuklarımıza ve gençlerimize sınava hazırlık kursları uyguluyoruz. Bunu da paraya tahvil ettiğinizde, bir anne için çocuğunu üniversiteye hazırlık kursuna gönderdiğinde yıl içinde ödeyeceği rakam çok ciddi bir paydır. Anneyi bu yükten kurtarmakla dolaylı olarak bütçede bir pay ayrılmakta.

Tüm bu çalışmalar, Büyükşehir Belediyesinin belki öncelikle çok farkında olmadan yaptığımız ama 2007 yılından sonra ana hedeflerimiz arasında, 3 ana hedefimiz içerisinde yer almakla bütçeye de yansıttığımız bu toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme sistemi Ankara Büyükşehir Belediyesinin artık esaslı ilkelerinden diye düşünüyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Sözü Mustafa Bey'e bırakacağım, bu konuyla alakalı ayrıntılı bilgileri verecek.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİK PLANLAMA VE İZLEME KURULU BAŞKANI MUSTAFA MURAT – Tüm arkadaşlarımıza içten saygılarımı sunuyorum.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, malumlarınız, ülkemizin önemli kurumlarından bir tanesi. Değerli Başkanımızın yirmi beş yıllık belediyeçilik deneyiminin yönetime ve toplumun tüm kesimlerine etkin, ekonomik ve en verimli şekilde hizmetlerin sunulmasında ciddi yönlendirmeleri sayesinde yönetim yürüyor.

Bizim Büyükşehir Belediyemizin önemli kurulları var. Değerli Hocamız çok güzel şeyden bahsetti, dedi ki: "Verilerin ayrıntılı olarak verilmesi ayrıntılı olarak analize ve değerlendirilmenin tam yapılmasına neden olacak." Bir kural vardır, ölçemediğiniz şeyi değerlendiremezsiniz. Dolayısıyla, belediyemizde 4 tane normal hiyerarşik yapının dışında önemli kurulumuz var. Bunlardan bir tanesi, Değerli Başkanımız Nazlı Hanım'ın da belirttiği Stratejik Yönetim İzleme ve Değerlendirme Kurulumuz.

Ankara Büyükşehir Belediyesinde 2006 yılından beri bu kurul etkin olarak tüm faaliyetlerini yürütüyor. Dolayısıyla, Hocamın biraz önce bahsetmiş olduğu ayrıntılı izleme, verilerin ayrıntılı izlenmesine imkân tanıyan bir yapıımız var, izleme kurulumuz, çok büyük bir aksaklık olmadığı takdirde hemen hemen ortalama iki ayda bir toplanıyor, bu önemli bir rakam ve tüm amaçlarımızın, hedeflerimizin gelişim düzeyleri ele alınıyor.

Belediyemizin çok önemli gördüğü stratejik yönetim yani 5018 Sayılı Yasa'nın öngördüğü tüm faaliyetlerde etkinlik, ekonomiklik, verimlilik unsurlarının dikkate alınması, yönetimin hesap verebilir tarzda olması ve şeffaflığın da işleyişte temin edilmesi hususuna belediyemiz önem verdi.

Bu çerçevede, Türkiye'de özellikle yerel yönetimlerde ilk defa 2006 yılında 60 tane stratejik amaç uyguladı, 60 stratejik amaç önemli, 470 tane de hedefimiz var. Biz, burada, sadece toplumsal cinsiyete duyarlı 3 tane stratejik amacımız ve 16 tane de stratejik hedefimizden bahsedeceğiz, doğrudan ilgili olan ama bunun yanında, örneğin çocuklarla ilgili bir stratejik amacımızın altında 32 tane hedefimiz var bizim, bu önemli bir şey, 32 tane hedef sadece çocuklarda. Gençlerle ilgili stratejik amacımızın altında yine 31 tane hedefimiz var. Bayanlarla ilgili hedefimizin altında 9 tane, biraz sonra vereceğiz. Yaşlıları, burada bir ayırım yapmadık, yaşlıları yaşlı bayan, yaşlı erkek diye ayırmak olmadı, bu genel olarak alınmış ama engellilerle ilgili de yine amaç ve hedeflerimiz mevcut. Biz, buradaki bütçemizde sadece 3 tane stratejik amacımızın tamamına hitap eden bütçelemeyi getirdik. Dolayısıyla, diğerlerini almamış olduk.

Bu kurullarımızdan bir diğeri de yine Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı'na paralel olarak kurduğumuz Eylem Planı İzleme Komisyonu bizim belediyemizde yani Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme, Yürütme, İzleme ve Değerlendirme Kurulumuz var. Yine, burada da 4 tane daire başkanımız ki, bir önemli ayrıntı daha, Sayın Başkanım söyledi, belediyemizin 4 tane önemli birimi bayan yönetici tarafından yönetiliyor ve bu 4 yöneticimizin tamamı da bu kurulda görevli. Aynı zamanda, kurul içerisinde Mali Hizmetler Daire Başkanımız ve Stratejik Planlama İzleme Kurul Başkanı olarak da ben yer alıyorum.

Yine bir başkası -bu verilerin analizi anlamında bunu söylüyorum- İç Kontrol Standartları İzleme ve Değerlendirme Kurulumuz var; bu da etkin olarak yine iki ayda bir toplanıyor. İç kontrol standartları da iç paydaş dediğimiz, belediye personelinin memnuniyet düzeylerinin izlenmesinde önemli bir ayrıntı yani belediyemizde hem iç paydaşların hem de dış paydaşların memnuniyet düzeylerini, etkinliğini de ölçerek veriler analize tabi tutuluyor.

Bir başka kurulumuz da yine Etik Kurulu. Bu 4 kurulumuzun da ortak yanı, 4 bayan yöneticimizin de etkin olarak bu 4 kurulda görev almış olması. Belediyemizin böyle bir ayrıntısı var.

Ben zamanınızı almamak için direkt şeylere geçeyim. Bütçemizin önemli rakamları ki pek çok belediyenin toplam bütçesinden, bu 3 amacımıza yönelik olarak toplam bütçesinden fazla bir miktarda bütçenin ayrıldığını görmekteyiz.

Belediyemizin önemli bir şeyi var Başkanımızın yine engin deneyimleriyle, dünya belediyelerinin hizmet anlayışı ve sunumunda esin kaynağı olmak. Bu genel vizyonumuz, buna paralel olarak da Ankara'da yaşayan tüm hemşehrilerimizin hizmetlerden etkin olarak yararlanmasını teşvik etmek, bu da bizim vizyonumuz gereği planlamamızın yürütülmesinde yol gösterici oluyor.

Tabii, bu -ben direkt okumayacağım zaman açısından, ancak- son zamanlarda 2008 yılından sonra toplumsal cinsiyete duyarlı politikaların izlenmesi, hem devlet politikası hem de bir Hükûmet politikası olarak yer aldı, kamu kurumları da bu politikaya bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmek durumunda.

Biz planlamamızı ve çalışmalarımızı, özellikle Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün yapmış olduğu Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı'na uygun olarak yapmaya çalıştık, fakat farkına varmadan yaptığımız güzel bir çalışma -Nazlı Hanım da bunu söyledi, ifade ettiler- 2006 yılında koyduk amaç ve hedeflerimize, doğrudan bayanlara ve çocuklara yönelik amaç ve hedeflerin olması.

Bu çalışmada 2011, 2012 yıllarında gerçekleştirilmiş olan veriler ve 2013 yılında da gerçekleştirilecek olan veriler üzerinde duracağız.

Tablo 1: 2009-2013 yılları arasında stratejik planımızda yer alan toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine yönelik stratejik amaç, hedef ve faaliyetler.

Ben çok hızlı bir şekilde geçeceğim. 1'inci amacımızın altında 12'nci amaç doğrudan ilgili, stratejik hedef 18 ve stratejik hedef 31 bu konuda bizi yönlendirici oluyor, ayrıntıları ekranlarda görülüyor sanıyorum, okumama gerek var mı bilmiyorum Sayın Başkanım.

Amaç 14: Bayanlarla ilgili kültürel, sosyal, sportif projeler üretmek, onları meslek sahibi açmak için kurslar açmak. Bunun altında da yine ayrıntılı olarak bayanlara ilişkin hedef ve faaliyetlerimiz var.

Tabii, faaliyetlerimizin hepsinden burada bahsetmek mümkün değil, ben tüm dengelim yöntemiyle önce genel bir bütçelemeyi...

BAŞKAN – Ben biraz önce ifade ettim, sizden önce gelen gruptaki arkadaşlarımız onları detaylarıyla anlattılar, onlar kayıtlarımızda.

MUSTAFA VURAL – Dolayısıyla, faaliyetlerimizi ayrıntılı olarak vermek zaman kaybı, onun için genel olarak... Buradaki faaliyetlerimiz ayrıntılı faaliyet değil, faaliyetlerin genel isimleri.

BAŞKAN – Genel isimler, evet.

MUSTAFA VURAL – BELMEK kurslarımız devam ediyor, hanım lokallerimiz.

Kadın sığınmaevlerimiz önemli. Bu kadın sığınmaevlerimize paralel olarak -yine veriler içerisinde gelecek- Türkiye'de ilk defa çocuk sığınmaevimiz de var, özellikle kız çocuklarına yönelik olarak, bunu da izah edeyim burada ve bu uzun süredir geliştirilerek devam ediyor. 17'nci hedefimiz yine doğrudan bu konuyla alakalı.

Direkt verilere geçeyim, bu tablo bizim özetimiz, yıllara göre stratejik amaç düzeyinde bütçeleme.

Bütçemizin son üç yılında, siyahla görülen kısımda 588 trilyon lira kaynak ayrılmış sadece bu 3 bütçeye. Yani eski trilyon şimdi milyon TL.

2011 yılında 12'nci amaç için ayrılan bütçemiz 10 milyon, 2012 yılında 14 milyon - ayrıntılarını geçiyorum- 2013 yılında da 20 milyon lira, toplam 44 milyon lira bütçemiz ayrılmış.

14'üncü amaç için 140 trilyon 2011 yılında, 2012 yılında 150 milyon, 2013 yılında da 180 milyon TL bütçe ayrılmış durumda, toplam 471 milyon.

17'nci amaç için 20, 30 ve 22 olarak görmekteyiz, toplam 73 milyon TL bütçe ayrılmış.

Toplam rakamlarımız 2011 yılında 170 milyon TL, sadece bu 3 amaç için, 194 milyon 2012 yılında ve 223 milyon TL de 2013 yılında ayrılmış durumda.

Bunların detaylarını görmekteyiz.

Bütçesel olarak artışımız yıllara göre artış göstermekte. 2011 verisi 2010 yılının bütçesine göre ayrılmış durumda, o 150 milyon TL, artış oranı yüzde 13 2010 yılına göre, 2012 yılında yüzde 14 ve 2013 yılında da yüzde 17 artış oranına sahip bu 3 amaca ayrılan bütçe.

Tablo 3, 12'nci amacımıza göre ayrıntılı bütçe. 2011 yılında toplam 3 amaç için ayrılan bütçeye oranı 5,8. Yüzdelik dilimlerini görüyoruz ekranda. 2012 yılında 7,4 ve 2013 yılında da 8,9; ortalama 12'nci amaç için 7,3 kendi içindeki oranı.

14'e göre, yine aynı şekilde hedeflerimiz var, amaçlarımız ayrıntılı verildi, 2011 yılında yüzde 82, 2012 yılında yüzde 77 ve 2013 yılında da yüzde 80 oranında bir bütçeye sahip, ortalama yüzde 79.

17'nci amacımız -hedefler yine ekranda- 2011 yılında yüzde 11, toplam ayrılan bütçe içindeki oranı, 2012 yılında yüzde 15 ve 2013 yılında da yüzde 9, son üç yılın ortalama yüzde 12,3.

Rakamlarla göstergeleri ifade edeceğim. Bunların ayrıntısını da getirdik buraya ama çok zaman alacak. Kurslarımıza devam eden, sosyal yardım alan ailelerin sayısı, ayrıntılı olarak tüm veriler elimizde mevcut, yani çok ayrıntılı bir analize tabi tutuluyor bizim belediyemizde tüm veriler bu komisyon marifetiyle. Komisyonumuz içerisinde bir de İzleme ve Değerlendirme Akademik Kurulumuz var ayrıca.

Rakamlarımızı toplu olarak görüyoruz ve bütçe içerisindeki yeri 170 milyon TL 2011 yılında, 2012 yılında 194 milyon ve 2013 yılında da 223 milyon TL.

Bütçelerimiz de ekranda görülmekte.

Belediyemizde 2011 yılında çalışan kadın personel sayısı 760, 2012'de 799, hemen arkada 2013'te 821'e çıkmış bu sayımız. Bir yükseliş söz konusu. Erkek personelin oranları da ekranda görülmekte.

Bir de belediyemizde ciddi, önemli bir yapılanma daha var, personele giden bütçe yüzde 5,7'sine, toplam personel ve SGK'ye giden bütçe yüzde 5'ine tekabül etmekte, kamu kaynağının büyük çoğunluğu hizmete aktarılmakta, ortalama yüzde 65'e tekabül ediyor.

Belediyemizde çalışan üst düzey yönetici sayımız 23, 19'a 4 şeklinde gösterge ortaya çıktı, 18 ve yüzde 82 şeklinde bir oranlama, bu da kamu kurumları içerisinde önemli bir oran.

Kız çocukları sığınmaevlerimiz. Bu da Türkiye'de ilk defa bizde var. Şu anda -bu günümüzde olan sayı, her sene bu değişiyor- 36 tane kız çocuğumuz bu evlerden yararlanıyor, yani ailelerinden sıkıntı duyup da sığınan insanlar bunlar.

BAŞKAN – Kaç tane? Sayısını yazmamışsınız.

MUSTAFA VURAL – 11 tane evimiz var şu anda.

Yine, sayısal verilerimiz, bu rakamlarımız belediyemizin farkını ortaya koyan rakamlar. Nazlı Hanım ifade etti, 18 tane de çocuk bakım merkezi var bu merkezlerimizde, buradan yararlanan bayanların çocukları bu merkezlerde bakım odalarında bakıma alınarak rahat hareket etme imkânı sağlanmakta.

Üç yüz elli iki gün, kapalı olan günler sadece bayram günleri, ulusal bayram günleri kapalı, onun dışında tüm günler, cumartesi ve pazar dâhil olmak üzere açık.

Bir yılda yararlanan çocuk miktarı 88 bin, son üç yıl içerisinde bu merkezlerimizden, çocuk bakım merkezlerinden yararlanan çocuk sayısı ise 266 bin. Bu merkezlerdeki görevli sayımız 72.

Hanım lokallerimiz yine 18, üye sayımız 58 bin şu anda, 2012 yılında 58.321 toplam üye sayımız. Önemli bir rakam. Görevli personelimiz 532.

2011 yılı hanım lokallerimizin maliyeti 9 milyon TL, buna personel maaşları dâhil değil, personeli dâhil ettiğimizde -11 milyon TL de personel maaşlarımız- 20 milyon TL'yi buluyor. Bu doğrudan bize maliyetler. 2012 yılında da 12 milyon TL.

Burada bahsettiğimiz eğitim büyük eğitimler, yani hanım lokallerimizde verilen küçük çaplı, programlı, planlı verilen eğitimler, hanım lokallerimizde 7 tane büyük eğitim, belediye personelimizde de yine planlı bir şekilde 5 tane büyük eğitim, toplam 12 tane eğitim verilmiş durumda.

Kadın sığınmaevlerimiz de mevcut...

BAŞKAN – Pardon, daha uzun mu? Ne kadar sürer?

MUSTAFA VURAL – 1-2 tane slaytımız kaldı. Son 2 slaytımız.

BAŞKAN – İzmir'e gidecek olan arkadaşlarımızı o zaman yolcu edelim, geç kalıyorlarmış, onları bir gönderelim, ondan sonra devam edelim.

Tekrar çok teşekkür ederiz, iyi yolculuklar.

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ STRATEJİ GELİŞTİRME ŞUBE MÜDÜRÜ  
AYŞEGÜL TÜRK – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Evet, buyurun, biz devam edelim.

MUSTAFA VURAL – Kadın sığınmaevlerimize bugüne kadar 237 kadın konuk oldu, bunlardan 92 tanesine iş istihdamı sağlandı, 104 kadın ailesiyle barıştırılarak birleştirildi, takibatları da yapılmakta, hâlen 41 tane kadın konuğumuz bulunmakta.

Bu 41 kadın konuğumuz da yine BELMEK ve BELTEK'te açılan kurslarımıza gönderilerek meslek sahibi olması yoluna gidilmekte.

2011, 2012 ve 2013 yıllarında kadınlara yönelik meslek kurslarımızdan yararlanan kadın sayısı... BELMEK kursumuz doğrudan kadınlara -biraz sonra Başkanımız da ayrıntılı bilgi verebilir- BELMEK kurslarımızdan 15 bin kişi 2011 yılında, 2012'de 16 bin ve 2013 yılında da 16.183 kadın yararlanmış.

BELTEK kadın erkek karışık, ama sadece bayanlar 5 bin, 5.900 ve 6.547 olarak sayı belirlenmiş durumda, toplam 20 bin 2011 yılında, 22.325 2012 yılında ve 2013 yılında da 22.730 Ankaralı bayan hemşehrilerimiz meslek kurslarından yararlanıp bir meslek sahibi olmuş durumda. Üç yılın toplamı 65.419.

Biz teşekkür ediyoruz.

Soru var mı, bilmiyorum.

BAŞKAN – Biz de size teşekkür ediyoruz.

Sağ olun.

Selma Hanım, sizin sunumunuz var mı?

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Sunum değil de katkı diyelim.

BAŞKAN – Katkınız var.

Buyurun.

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Tabii ki sunum olarak, şu anda, ben... Arkadaşlarım anlattı, geçen dönem de geldik, daha doğrusu arkadaşlar geldi ve hanım lokalleri, BELTEK ve hanımlara yapılan bütün faaliyetleri sanıyorum çok detaylı anlattılar, onun için ben bunu tekrar etmek istemiyorum, ama Ankara'da gerçekten hanımlara yönelik - sizler de görmüşsünüzdür muhakkak, gezdik, beraber de gezdik- çok etkin çalışmamız var.

BAŞKAN – Bire bir biliyorum, evet.

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Yani hanımlara her konuda destek olmayı planlıyoruz, sadece kurslarla değil, onları sosyal hayata hazırlamada hanım lokalleri çok önemli bizim için, her alanda orada kendilerini ifade edebiliyorlar ve çok güzel hizmetler alıyorlar.

Yine BELTEK'ler, BELMEK'ler bizim 94'ten bu yana yapmış olduğumuz çalışma. İlk açılan belediyeler arasında Türkiye'de BELMEK kursu, 1994 yılından bu yana hizmet veriyor ve şu anda 300 binin üstünde bir mezuniyet veriyoruz. Ve zaten kursiyerlerimiz yıllık ortalama şu anda 13'ü verdik, 13, 16 bin olarak görülüyor kusur olarak ama, sene sonunda yaz kurslarıyla beraber herhâlde 18'i bulacağız, devam eden, artan bir şey. Şu anda 160 merkezde sadece BELMEK eğitimi veriyoruz.

BELTEK'ler de teknik eğitim kursları, kadın erkek karışık demiştik, bunu Gazi Üniversitesiyle yapıyoruz. Gazi Üniversitesinin atölyelerinde ve laboratuvarlarında oradaki öğretim

elamanları tarafından veriliyor ve gerçekten gelen ilkokul mezunundan üniversite mezununa kadar olan herkes buradan yararlanabiliyor.

Şu anda üniversiteyi bitirip de kurs almaya gelen ortalama yüzde 40, yani kişi orada kendini gerçekten yetiştirmeye geliyor, öğrendiklerini uygulamaya geliyor, o nedenle de çok başarılı bir kurs Gazi Üniversitesiyle yapmış olduğumuz kurs.

Şu anda, yarın çalışmasını sürdürecektik ama bir erteleme oldu, anne üniversitesi açıyoruz Gazi Üniversitesiyle birlikte, anneleri de bu konuda yetiştirmeyi her alanda, Gazi Üniversitesiyle birlikte 10 tane konu belirledik ve bu 10 konuda anneleri yetiştirmeyi planlıyoruz inşallah, onun protokol imza töreni vardı, yarın olacaktı, ama herhâlde bir hafta sonra yapacağız. Oraya Başbakanımız gelecekti de bir hastalığı söz konusu oldu, biraz önce de Başkanım aradı, ertelendi diye, ama o da çok güzel bir ses getirecek, ona inanıyorum. Bizim kadın sığınmaevlerimizde de gerçekten... İki kadın sığınmaevimiz var şu anda, bunların bir tanesi Uluslararası Göç Örgütüyle yapmış olduğumuz kadın sığınmaevi. Onun işletmesini biz yapmıyoruz, sadece destek veriyoruz, yerini veriyoruz, ama gerçekten orada da yurt dışında istismara uğramış kadınlarımızın, yabancı uyruklu kadınlarımızın burada sığındığı bir yer, bir ikincisi de kendi sığınmaevimiz. Orada da mümkün olduğu kadar hanımlarımızı BELTEK ve BELMEK kurslarında ve İŞKUR'la yapmış olduğumuz planlamayla hanımlarımızı hayata hazırlıyoruz. İlk amacımız tabii ki bu kadınlarımızı aileleriyle tekrar bir araya getirmek, psikologlarımız, sosyal hizmet uzmanlarımız bu konuda çalışıyor, eğer olmazsa onları emin yerlerde işlere...

BAŞKAN – Çıktığında kendine güvenmesi ve iki ayağının üzerinde durması, evet.

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Evet, çıktığında ayaklarını yere bastırarak bir çalışma yapıyoruz, gerçekten hanımlarımız bu konuda da bir hayli memnun yer aldılar. Tabii ki her gelen hanımımız da en az iki çocuğu, üç çocuğu, beş çocuğuyla geliyor. Tabii ki onların eğitimini de aynı zamanda yaptırıyoruz okullarla anlaşarak, onları servislerle götürüp getirerek o imkânları da sağlıyoruz. Yani kadınlara yapmış olduğumuz hizmet gerçekten çok geniş alanda devam ediyor.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Selma Hanım, bu diğer merkez ilçe belediyelerimiz de açtı ya bu kadın konukevleri, toplam hepsi birlikte ne kadar oldu, kaç sayıya ulaştı, bilginiz var mı?

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Şu anda Altındağ ve Çankaya'da var.

BAŞKAN – Keçiören'de de var gibi hatırlıyorum, yok mu? Yanlış mı biliyorum?

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Yok, onu duymadım, belki yeni planlamadır ama Altındağ ve Çankaya'yı biliyorum. Tabii, SHÇEK'in kendisinin var, bizim de var, biz 2007'den beri bu hizmeti veriyoruz. 2007'de açtık her ikisini de, o günden bu yana devam ediyor.

Tabii, biz o sayıların artmasını istemiyoruz, artınca üzülüyoruz. Yani kadının gerçekten değil mi...

BAŞKAN – İnşallah ihtiyaç olmaz.

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Evet, yükselmesi bizim moralimizi bozuyor, yani kadınların o şekilde bize gelmesi, hepsinin ayrı bir hayat hikâyesi gerçekten üzücü, bunların yaşanmasını istemiyoruz.

BAŞKAN – İnşallah, daha fazla ihtiyaç olmaz, bunlarla da kalırlar diye düşünüyoruz.

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Evet.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, sorularınız var, buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ PINAR ÖZEL – Teşekkür ederim.

Ankara Büyükşehir Belediyesine detaylı sunumu için de çok teşekkür ediyorum, gerçekten çok ciddi işler yapılıyor, özellikle BELMEK'ten benim çevremde de yararlanan çok fazla sayıda kadın var, onun için de teşekkür etmek istiyorum.

Sunumda dikkatimi çeken bir nokta şu oldu: Tabii, şu anda verilen hizmetlerin çoğu aslında çalışmayan kadınlara yönelik, daha çok istihdam edilmeyen kadınlara yönelik, çünkü o hizmetlerden yararlanabilmesi için kadının zaten çalışmıyor olması gerekiyor, gerek BELMEK kurslarından yararlanabilmesi için ya da mesela Kızılay'a gelen kadınların çocuklarını bırakacak yerler açılması gibi.

Şu anda, tabii, Türkiye'de biliyorsunuz kadın istihdam oranı çok düşük düzeylerde, özellikle AB ülkeleri, OECD ülkeleriyle kıyaslandığında.

Şunu merak ediyorum: Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak, mesela bu iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında belediyelerin kreş açması gibi yöntemler izleniyor. Sizin bu tip faaliyetleriniz var mı? İstihdam edilen, hâlihazırda çalışmakta olan kadınlara yönelik bu tip projeler, faaliyetler düşünüyor musunuz? Hâlihazırda varsa bunlara ayırdığınız bütçeyi öğrenebilir miyim?

Teşekkür ediyorum.

KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANI SELMA OKUROĞLU – Pardon, ben bir ayrıntıyı ifade edeyim, sonra arkadaşım cevap versin.

Şimdi, sadece evde, ev kadınına hizmet etmiyoruz, o ayrıntıyı vermiyoruz, çalışmayan değil çalışan da var.

Bizim bu hanım lokalleri merkezlerimiz yedi gün açık, yani yedi gün açık olmasının nedeni, cumartesi pazar çalışan hanımlara da hizmet vermek açısından, artı haftada iki gün saat dokuza kadar bizim bu lokallerimiz açık, işinden çıkan kadınıımız gelip burada sporunu veya yapmak istediği faaliyeti yapabiliyor.

BELMEK'lerde yine cumartesi günü çalışan hanımlara kurs açıyoruz, bir de bu açmış olduğumuz yıl sonu kurslarımız çalışan kadının izne ayrıldığı zaman bize gelip kurs aldığı dönemlerdir,

özellikle çalışan hanımlar daha çok yaz kursunu tercih ediyor ve cumartesiyi tercih ediyor, biz onları da düşünüyoruz, o ayrıntıyı vermek istedim.

Arkadaşım onun cevabını versin.

MUSTAFA VURAL – Şimdi, Sayın Başkanımızın bu 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'yle ilgili güzel bir çalışması oldu geçtiğimiz günde. Sabah dokuzda başlayarak ta geç saatlere kadar istisnasız tüm kadın personelle tokalaşarak bir gün düzeni, ciddi bir çalışma oldu, evet. Onların problemlerini de yakından dinledi ve yani gerçekten Sayın Başkanımızın performansı oldukça yüksekti ki 4 bin personelimiz var, bunlardan 822 tanesi şu anda hâlihazırda bayan personelimiz var, sadece merkez binayı kastediyorum.

Şimdi, bu yönde talepler oldu. Tabii, yer konusu önemli kreş için, açılması gerekli, ama büyük ölçüde bizim mahallelerde olduğu için aileler, çalışan personelimiz de mahallelerde, hanım lokallerimizde bulunan çocuk bakım merkezlerinden istifade ediyorlar, büyük ölçüde oradaki hanım merkez lokallerimizde bulunan çocuk bakım merkezlerimizden bizim kadın çalışanlarımızın, personelin çocukları da istifade ediyor, ancak 2013 yılında -biraz önce bahsetmiştim- ayrıntılı bir kendi eylem planımızı hazırlıyoruz şu anda, bitecek. Buraya mevcut amaç ve hedeflerimize paralel olarak mevcut kadın çalışanlarımızın da hem etkinliğini hem de verimliliğini artıracak tüm imkânlar seferber edilecek, bütçemizde bahsettik zaten, o toplam bütçemizin içerisinde.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ PINAR ÖZEL – Teşekkür ediyorum.

İzinizle, ben, çok kısa... Aslında, ben bunu sadece Büyükşehir Belediyesi çalışanları için değil, Ankara'da yaşayan ve çalışan kadınlar için genel olarak, hani belediyelere biliyorsunuz böyle bir görev verildi, kreş açma konusunda, o yüzden özellikle altını çizmek ve bu konuda bir şey yapmak düşüncesi var mı diye sadece belediye çalışanları için değil, genel olarak sormuştum.

MUSTAFA VURAL – Bu eylem planımıza bağlı olarak gelişecek, ama nasıl seyri olacak, onu çalışma sonunda ortaya çıkaracağız.

BAŞKAN – Buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Ben de sunum için teşekkür ediyorum.

Sunumda bahsettiğiniz bu Genel Müdürlüğümüzün çıkardığı Ulusal Eylem Planı'nı esas aldığınızı ve bir Eylem Planı İzleme Kurulundan da bahsettiniz, bu ayrıca mutlu etti bizi. Bu eylem planı oluşturmadaki gayemiz de kamu politikalarına temel teşkil etmesi ve bir yol göstermesi.

Burada öngörülen eylemleri kurumların kendi stratejik planlarına entegrasyonunu öngörmüştük, siz bunu ciddiye almışsınız, onun için teşekkür ediyorum.

Bir de sadece doğrudan kadınlara yönelik harcamaları takip edebiliyoruz, analiz edebiliyoruz.

MUSTAFA VURAL – Kadın, çocuk ve engelliler.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Mustafa Beyin dediği gibi de ana akım olarak tüm yapılan hizmetlerde bu hassasiyeti göstermek, oradaki etkileri de takip edebilmek önemli bizim açımızdan.

MUSTAFA VURAL – İşte, biraz önce bahsetmiştim, sadece çocuklarla ilgili amacımızın altında 32 tane hedefimiz var. Bu önemli ve biz tüm 60 tane stratejik hedefimizin tamamının bir izlemesini yapıyoruz, daha sonra da bu PUKÖ döngüsü dediğimiz planla uygula, kontrol et, önlem al şeyiyle bu çalışmayı devam ettiriyoruz ki ayrıntılı verilerimiz var, her konuyla ilgili rapor düzenliyoruz, bu güzel bir çalışma bizim için.

BAŞKAN – Buyurunuz Mustafa Bey.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, doğrusu bu sunumda beni etkileyen birkaç husus var, onu paylaşmak isterim.

Birincisi, kamu kesimi olarak biz genelde projelerin başlatılması veya bir faaliyetin başlatılmasını çok böyle coşkuyla benimseriz, bu izleme ve değerlendirme ayağı genelde zayıf kalır. Bu açıdan bir kurumsallaşmaya gidilmesi, bir ihtisaslaşmış kurulların oluşması, hatta bünyesinde akademik temsiliyete de yer verilmesi gerçekten etkileyici. Birinci husus bu. Teşekkür ederim.

Diğer bir husus şu: Bu lokaller konusunu şu açıdan ben önemsiyorum: Şimdi, daha literatürden konuşacak olursak, bu cinsiyetçi iş bölümünün, hayata dair iş bölümünün temel bir açığı çıkma hâli, bu kamusal alanın ve özel alanın cinsiyet olarak ayrışması.

Yani şunu söylüyorum: Genelde kadınlar özel alana âdeta hapsedilmiş durumda, evlerinde, hanelerinde ve yakın ilişki ağında, kamusal alanın gündemlerinden uzak bir eşitsizliği tecrübe ediyorlar. Yani tarihsel olarak böyle. Bu lokallerin önemi burada açığa çıkıyor. Lokaller kadınların kendi kamusal alanlarını âdeta oluşturmalarına elverişli bir zemin oluşturuyor. Burada diyelim ki bu lokaller bünyesinde her türlü konu paylaşıyor, politika olabilir, kamu hizmetlerinden yararlanma olabilir ve şu açıdan da son derece önemli, iletişim ağları noktasında da bir katkısı var. Yani hayata dair herkes kendi bilgilerini, tecrübelerini aktardığı için, o hanesinde, özel alanında, evinde ulaşamayacağı pek çok bilgiye bu zemin üzerinden ulaşması ve âdeta belki de vatandaşlıktan kaynaklanan çeşitli hakların kullanımında da güçlendirici bir etkisi olacaktır.

Yalnız şunu söylemek isterim: Bu türden politikalar kısa vadeli sonuçlardan ziyade, uzun vadede bunların etkilerini biz gözlemleyeceğiz. Yani bu tür kaynak kullanımlarımız, bu türden kurumsal hizmetlerimizin biz sonuçlarını önümüzdeki, yani orta ve uzun vadede çok daha belirgin hissedeceğiz. O itibarla çok önemsiyorum.

Bir diğer husus, son hanımefendinin konuşmasında, bu hane bütçesi içindeki önemli yer tutan kalemleri ikame edecek belediye hizmetleri son derece önemli. Bizim hane bütçesinde gerçekten üniversiteye hazırlık kursları önemli bir kalem. Bu kalem diğer ihtiyaçların giderilmesini engelliyor.

Yani dolayısıyla biz sadece oradan bir eğitim hizmeti veya bir destek almıyoruz, diğer ihtiyaçların karşılanması noktasında da bir etki barındırıyor bu proje. O itibarla önemsiyorum.

Bir de son olarak şunu, biz Şartlı Nakit Transferi Programı'ndan şunu öğrendik: Bazı hizmetler, sadece bir hizmetin sunumu veya kamuyla paylaşılması değil, hedef kitleye, bazen bizzatı hi para vermek suretiyle dahi o hizmetle buluşturmak da kamunun bir sorumluluğu. Yani eğitim hizmeti alacaksa doğum için, annelik sağlığı için, sağlık merkezlerine ulaşması için de kamunun sadece onu parasız hizmet olarak sunması değil, o hizmeti sunsun diye, o hizmetten yararlansın diye de...

BAŞKAN – Ayrıca bir hizmet vermesi.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Evet.

Dolayısıyla, ben gerçekten bugün son derece memnun ayrılıyorum bu sunumlardan.

Teşekkür ederim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Şimdi, Nazlı Hanım söz istiyor.

Mustafa Bey'in dediğine son derece katılıyorum, çünkü bu kadın lokallerinin ben bire bir nasıl çalıştığını biliyorum, oradaki kadınları biliyorum.

Şimdi, özellikle sizin ifade ettiğiniz gibi, evinden hiç çıkmamış, şehir merkezini dahi görmemiş kadınlar var, özellikle varoşlarda, gecekondü bölgelerinde ve o insanlar evlerinde ve komşularıyla sınırlılar. Ama şimdi ne oldu? Hem Büyükşehir Belediyemiz hem de onu örnek alarak ilçe belediyelerimiz de yapmaya başladı şimdi, dolayısıyla daha yakından bu hizmete erişmeye başladılar ve o kadınlara baktığınızda artık tanıyamıyorsunuz. Kadınlar hem sosyalleştiler hem iki ayağının üzerinde duruyorlar, işte, BELMEK, BELTEK'lerle birlikte, onları da yanına ilave ettiğinizde. Gezilere gitmeye başladılar, diğer illere gidiyorlar, oraları görmeye başladılar, kendilerine güvenmeye başladılar, ufukları açıldı, bir de iş sahibi olduğu zaman, onun yanı sıra girişimciliğe bile başladılar, ufak ufak, işte, devletin de verdiği kredilerle iş sahibi olmaya başladılar. O anlamda gerçekten çok önemli.

Hatta şunu da görüyorum, onların tiyatro bölümleri var, spor bölümleri var, halk oyunları bölümleri var, hiç hayatında tiyatroyu dahi görmemiş olan kadınlar, orada kendilerinin hayata geçirdikleri oyunların içinde oynuyorlar. Voleybol turnuvaları yapıyorlar. Bu inanılmaz bir şekilde açtı ve sizin dediğiniz gibi, yine, uzun vadede bunların katkısı çok daha fazla olacak.

Buyurun Nazlı Hanım.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BİRİNCİ HUKUK MÜŞAVİRİ NAZLI ERGÜL – Bir hemen söz arasında bu Şartlı Nakit Transferi'yle ilgili bir şey geçti. Şimdi, aslında normalde büyükşehir belediyeleri Belediye Kanunu'ndan kaynaklanan bir yetkiyle öğrenim bursu vermekteydi, ama Cumhuriyet Halk Partisinin talebiyle Anayasa Mahkemesi iptal etti.

Şimdi, öğrenim bursunun verildiği dönemi ben hatırlıyorum, öğrenim bursları verilirken yüzde 75, yüzde 25 ayrımı yapılıyordu, yüzde 75 kız öğrenciye burs veriyorduk biz. Yani bu bir nevi Şartlı Nakit Transferi'yle çok benzer bir konu, fakat ne yazık ki bu kanunun iptaliyle...

BAŞKAN – O şartlı transferlerde her alanda zaten pozitif ayrımcılık var.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BİRİNCİ HUKUK MÜŞAVİRİ NAZLI ERGÜL

– Evet, evet. Yani özellikle Büyükşehir Belediyesinin uyguladığı bir şeydi, yüzde 75'e yüzde 25 oranıyla burs veriyorduk, ama maalesef kaldırıldı şimdi.

MUSTAFA VURAL – Yine belediyemizin önemli bir ayrıntısı, onu da ifade ederek kapatalım. 165 tane sosyal ve kültürel projemiz var, bu Avrupa'da başka hiçbir belediyede yok. Bu 165 sosyal ve kültürel projenin büyük bölümü kadın, çocuk, genç ve yaşlılardan oluşan projeler. Yani kadın, çocuk, genç ve yaşlı, 165 sosyal ve kültürel projenin hemen hemen tamamı. Bu önemli bir rakam, çok önemli bir rakam. Avrupa'da başka hiçbir belediyede böyle bir projeye yaklaşım yok.

Evet, ben saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, başka söz almak isteyen, katkı sunmak isteyen arkadaşım? Yok.

Peki, ben katılımlarınızdan dolayı, katkılarınızdan dolayı hepinize çok teşekkür ediyorum. Gerçekten bugün çok verimli bir toplantı oldu, inşallah bundan sonraki toplantılarımız da böyle olur ve sonuçta biz bu Komisyondaki çalışmaları bitirdiğimizde de bu toplumsal cinsiyete dayalı bütçelemede çok güzel katkılarımız olur ve ülkemizin bu anlamda da yolunu açmış oluruz diyorum.

Sağ olun.

İyi akşamlar diliyorum hepinize.

Kapanma Saati: 17.33